

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izbrani oddelki: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za ljubljansko pokrajino pri pošto-čerkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Cont. Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr. Italije in tuzemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUVENTRO

Izbija vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mala mesečno Lit 18.—,
za izmuzemstvo pa Lit 22.80
Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24
Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Vittoriosa azione dell'Armata Italiana in Russia
Zmagovita akcija Italijanske Vojske v Rusiji

Attività di pattuglie sul fronte egiziano
Intense azioni aeree — Sette velivoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 17 settembre 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 843:
Tiri di artiglierie e attività di pattuglie sul fronte dell'Egitto.
L'aviazione è intensamente intervenuta contro reparti blindati nemici che ha attaccato in riuscite azioni di bombardamento e di mitragliamento. Un apparecchio britannico è stato distrutto da batterie controeree di una grande unità, quattro risultano abbattuti da cacciatori germanici, due dai nostri.
Un nostro sommergibile non è rientrato alla sua base. Le famiglie dell'equipaggio sono state informate.
Velivoli avversari hanno lanciato numerose bombe dirompenti ed incendiarie sulla città di Bengasi causando danni limitati a qualche fabbricato, fra la popolazione si contano tre morti ed alcuni feriti.

Nel settore tenuto dalla nostra armata sul Don, i sovietici hanno nuovamente attaccato in forze nei giorni 11 e 12 settembre, ai due estremi dell'ansa di Verkhamon, con appoggio di notevoli aliquote di carri armati. Violenti combattimenti si sono svolti sulle contese posizioni, ma la pressione avversaria è stata contenuta ed i reparti bolscevichi che erano riusciti ad

attraversare il fiume, venivano arrestati, prima di conseguire risultati apprezzabili.
Al contrattacco subito organizzato e sviluppato per eliminare la leggera penetrazione nemica, partecipavano con grande slancio unità delle Divisioni Ravenna e Cosseria nonché il Raggruppamento Camicie Nere 23 Marzo. Il successo della manovra era completo. Il breve saliente che il nemico aveva potuto in un primo tempo creare nel nostro schieramento, veniva reciso alla base, e le forze avversarie infiltratesi nell'ansa totalmente distrutte o catturate.

Nel corso dell'azione che si ricollega a quelle precedentemente condotte dai bolscevichi, nell'intento di colpire alle spalle la massa germanica operante tra il Don e il Volga, i sovietici hanno subito perdite gravi. Sono stati infatti contati sul fronte dalle due citate divisioni, oltre 2500 cadaveri. È stato inoltre preso qualche centinaio di prigionieri e catturato un ragguardevole bottino di armi e materiali.

Il saldo possesso della sponda destra del Don risulta nuovamente assicurata dalle nostre truppe il cui alto spirito trova conferma nei numerosi e riusciti colpi di mano audacemente compiuti in queste ultime giornate sull'opposta sponda del fiume.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 17. septembra naslednje 843. vojno poročilo:

Topovski strelji in delovanje patrol na egipškem bojišču.
Letalstvo je živahno poseglo v delovanje proti sovražnim oklopnim oddelkom, ki jih je napadlo z uspešnimi bombardiranjimi in obstreljevali s strojnimi. Eno britansko letalo so uničili protiletalske baterije neke velike jedinice, štiri sovražna letala so sestrelili nemški lovci, dve pa naši.

Neka naša podmornica se ni vrnila v svoje oporišče. Družine posadke so bile obveščene.

Sovražna letala so odvrgla številne rušilne in zažigalne bombe na mesto Bengazi in povzročile nekaj manjše škode na nekaterih poslopih, medtem ko so bili med prebivalstvom trije ljudje ubiti, nekaj pa ranjenih.

V odseku, ki ga drži naša armada ob Donu, so sovjetske čete 11. in 12. septembra ponovno močno napadali na skrajnih delih vermanonskega loka ob podpori pomembnih skupin bojnih voz. Na osvobjenih postojankah so se razvile silovite borbe, vendar je bil sovražnikov pritisk zadržan in so bili boljševoški oddelki, ki jim je uspelo priti preko reke, ustavljeni, preden so dosegli zaželene uspehe.

Pri protinapadu, ki je bil takoj organiziran in izveden, da bi se odstranili lahki

sovražni vdor, so z velikim zanosom sodelovale jedinice divizije »Ravenna« in »Cosseria«, kakor tudi skupine Crnih srajc »21. marca«. Nastop je popolnoma uspel. Mala vzhodna, ki jo je v prvem času sovražnik mogel doseči na naši bojni črti, je bila do kraja odstranjena, nasprotnikove sile, ki so prodirle v lok, pa so bile docela uničene ali ujete.

Med nastopom, ki je v zvezi z drugim, ki so jih boljševoški izvajali preje z namenom, da b zadel v hrbet nemško glavni-

no, ki se bori med Donom in Volgo, so imele sovjetske čete hude izgube. Na bojišču obeh navedenih divizij so namreč našli nad 2600 padlih. Razen tega je bilo ujetih nekaj sto ujetnikov in zaplenjene izdatne količine orožja in vojnih potrebščin. Naše čete so ponovno zagotovile trdno posest desne Donove obale. Njihov visoki duh se je izkazal v številnih in nenadnih udarcih na sovražnika, ki so jih izvedle v teh zadnjih dneh na drugi obali reke.

Delovanje patrol na egiptski fronti

Živahno delovanje letalstva — Sedem sovražnih letal uničenih

Junaštvo italijanskih čet na vzhodu

Pomen Stalingrada za sovjetsko vojsko — Pregled o razvoju zmagovitih operacij — Naši oddelki ob Donu so obrezuspešili vse sovjetske rešilne poskuse

S fronte ob Donu, 16. sept. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani): Iz moralnih, gospodarskih in strateških razlogov je bilo in je sovjetsko poveljništvo prisiljeno vreti zadnjo karto, da prepreči padec Stalingrada. Bitka za veliko mesto ob Volgi je zahtevala uporabo ogromnih množic in ogromnih sredstev, tako z nasprotnikove kakor z naše strani. K padcu tega mesta, na katerega je obrnjena pozornost vsega sveta, je italijanska armada nemalo prispevala in omogočila, da so nemške in zavezniške sile izvedle svojo akcijo proti jugu.

teren stepe je bil prašnat. Napredovanje se je vršilo z muko, vročina ruskega letja je bila strašna, vendar so naši vojaški marširali brez oddiha s sklopom v sru, da morajo dospeti na cilj za vsako ceno. Nemško poveljništvo je lahko kmalu računalo na črto vzdolž Dona in je lahko napredovalo brez strahu z vsemi sredstvi za doseg Stalingrada in Kavkaza.

Izoliranje in obkolitev Stalingrada.

Ko je 24. julija padel Rostov, so že dva dni nato nemške čete prodirle naprej ter se približale reki, od katere so bila 21. julija oddaljena samo 80 km. Dne 28. julija, ko se je pričela velika bitka pri Kalaču, je bil dosežen gornji tok Dona in dejansko so bile ogrožene železniške zveze med Kavkazom in Sovjetsko Rusijo. Dne 31. julija se je zaprla velika vrela pri Kalaču in zadnja večja železniška proga do Kaspijskega morja je bila prekinjena na več krajih z zasedbo Proletarskaja. Od 31. julija se je moral Kavkaz braniti z lastnimi sredstvi. Od tedaj je bil dejansko onemogočen stik med severno in južno fronto.

Dne 31. julija se je odločila bitka vprid protiboljševiških armad, kajti Stalingrad, ki je bil že odrezan na jugu, je odrezala tudi s severa neka nemška kolona, ki je prišla z Dona. Kolona je dosegla in prekinila železniško progo, ki je Stalingrad naravnost z Moskvo. Lahko se reče, da je padla kocka, kajti ta kolona, ki je odrezala železniško severozapadno od Stalina, je ustvarila pogoje za prodor oklopnih edinic do Volge in pričelo se je obklopanje Stalingrada.

Italijanske divizije so sproti odbijale vse srditve sovjetske napade.

Ščasoma, ko se je pritiska na veliko mesto ojačal, je skušalo sovjetsko poveljništvo prodreti severno od Stalingrada. S severa je prihajalo oskrbovanje in nastala je borba za Kalač in za obvladanje ozkega koridorja med Donom in Volgo. Od 20. do 24. avgusta so italijanske divizije zadrževale sunke ogromnih nasprotnikovih sil v severnem in južnem delu odseka, ki jim je bil poverjen. Sovražnik je tu zapravil rezerve in dragocena sredstva v izredno krvavih borbah, ki so morale spomniti reče na Italijane, ki so se borili v Španiji. Tudi tu, kakor v Španiji, Sovjeti niso prodrli.

V prvih dneh avgusta je sovražnik storil največje napore in odvzel ljudi in sredstva s stalingradske fronte in celo z moskovskega odseka. Dne 3. avgusta je bilo v velikem donskem loku uničenih 85 tankov samo s protinapadi. Velika bitka oklopnih sredstev je bila 6. avgusta pri Kotelnicovu. Dne 7. avgusta je nemško letalstvo razbilo zapadno od Stalingrada 17 vlakov s potrebščinami, ki so bile namenjene na fronto, in v bitki v velikem loku Dona je bilo zajetih na tisoče ujetnikov. Do 17. avgusta je bilo uničenih ali zajetih okrog 1000 topov. Vse to kaže, koliko sredstev in ljudi je zahtevala obramba Stalingrada in kakšne hude krvave izgube je imel Timošenko, pri obrambi mesta.

V nekaj dneh je bil ta odsek, ki je 30 km dolg in kjer je Don komaj 55 km oddaljen od Volge, dejansko v nemških rokah, medtem ko ne bi bil strateško oddaljena obramba fronta, ki bi omogočila Rusom rošiti Stalingrad. V rožnati domnevi, da bo moč odbiti prodor z juga, je sovjetsko poveljništvo mislilo na odpor do pričetka zime. Dne 23. avgusta je neka nemška kolona dosegla Volgo na najboljši točki za kontrolo prometa. Od 26. avgusta so južne sile pričele obkoljevalni manever proti severu. Dne 26. avgusta se je pričelo mučeništvo, se je pričel pekel in propad Stalingrada, na katerega pritiskajo čete z juga in severa ter iz zraka. Dne 27. avgusta je londonski radio javil, da je mogoče bombardiranje Stalingrada primerjati samo z bombardiranjem Rotterdamu.

Ko to pišemo, se obroče železa in ognja vedno bolj zožuje; z vedno bolj nezadržno silo so v akciji strogolavci in topništvo, ki delujejo na vedno bolj omejenem ozemlju.

Uspešne letalske akcije v Egiptu

Berlin, 17. sept. d. V obsežnih nemških letalskih akcijah pri El Alameinu na egiptskem bojišču so nemška lovška letala v

Nadaljevanje na 2. str.

Boji za Stalingrad napredujejo

Odbiti sovjetski protinapadi ob Tereku, Donu, pri Rževu in Voronežu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 17. sept. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:
Ob Tereku se nadaljuje borba kljub žilavemu sovražnikovu odporu. Protinapadi so bili odbiti.

Boji za utrjeno mesto Stalingrad napredujejo brez prestopank.

Na fronti ob Donu so bili sovražnikovi napadi v protinapadu madžarskih čet zavrnjeni. Nekatero skupino sovražnikovih oddelkov so bile pri tem popolnoma uničene ali pa ujete, razen tega po uničenih 24 tankov.

Tudi večerj se je izjalovil v hudih obrambnih bojih poskus sovražnika, da bi zavzel mostišče pri Voronežu. Sovražnik je imel pri tem velike izgube.

Na prostoru okrog Rževa so se izjalovili slabši sovražnikovi napadi. Sovražnik je pri tem izgubil 21 tankov.

Na murmanski fronti je bil odbit obsežnejši napad, pri katerem je bil uničen bataljon sovražnikove brigade »Severnih jelenov«.

Pri poskusnih poletih nad zapadno ozemlje in nad severno Nemčijo je angleško letalstvo izgubilo 4 letala. Ponoči so oddelki angleških bombnikov prileteli nad porenjsko-westfalsko ozemlje. Civilno prebivalstvo je imelo izgube. Predvsem so v stanovanjskih predelih več krajev nastali požari ter je bila povzročena stvarna škoda in škoda na poslopih. Sestreljenih je bilo 37 izmed napadajočih bombnikov.

Nemška bojna letala so dosegla podnevi zadetke v polno na industrijskih in prometnih napravah na angleški južni obali, kakor tudi na taboriških angleških čet na Orkneyjskih otokih. Ponoči so z rušilnimi in zažigalnimi bombami obmetavala vojaško važne cilje v vzhodni Angliji.

Berlin, 17. sept. d. Na vzhodnem bojišču je padel letalski poročnik Erich Hanne, nositelj vseh visokih nemških vojaških odlikovanj. Pokojnik je bil star šele 22 let in že vodja eskadre strogolavnih bombnikov, ki se je posebno odlikovala preteklo zimo v letalskih operacijah na severnem delu vzhodnega bojišča.

Sovjetska priznanja o resni položaju

Ankara, 17. sept. d. V sredo popoldne je bilo o položaju v Stalingradu javljeno iz Moskve, da močne skupine nemške pehote in tankov neprestano srđito napadajo sovjetske obrambne postojanke pri Stalingradu. V sovjetskem poročilu priznavajo odgovorni vojaški krogi, da so nemške čete zlasti v zapadnem delu Stalingrada zelo napredovale. Moskovsko poročilo slika napade kot neprestano se ponavljajoče valove nemške pehote in tankov, ki preplavljajo sovjetske postojanke in ki jih podpirajo neprestani napadi nemškega letalstva na Stalingrad.

Carigrad, 17. sept. d. V Moskvi so večerj po objavi vojnega poročila priznali, da so nemške čete v odseku zapadno od Stalingrada napredovale dalje skozi sovjetske obrambne črte. V moskovskem poročilu je rečeno, da so Nemci zbrali zelo močne sile zapadno od Stalingrada in da jim je uspelo v tem odseku prodreti daleč naprej. Bolj ko se približuje nezgodni padec Stalingrada, bolj obupni postajajo pozivi sovjetski vojski in tudi delavstvu, ki ga odgovorne sovjetske osebnosti po radiu pozivajo, »da mora ohraniti disciplino v vseh okoliščinah. Mnogoštevilnim pozivom, ki naravnost dežujejo na sovjetsko vojsko in civiliste, se je večerj v moskovskem radiu pridružil še »apel ženski«, ki pozivajo sovjetske vojaške, naj ne odstopijo niti koraka več in naj za vsako ceno drže ogrožene postojanke. V pozivu je rečeno, »da je nasprotniku treba onemogočiti prodor v življenjsko važna središča dežele in da bodo tudi ženske prijele za orožje, za puške, strojnice ter da bodo same streljale z metalci min«. Velike tovarne tankov »Vladimir Iljič« uvažajo obvezno preokurno delo v svojem podjetju in sicer za vse osebe, za delavstvo kakor nameščentvo. Vodstvo tovarne je izdalo proglas, v katerem pravi med drugim, da je položaj skrajno kritičen, ker se bliža zima in je dežela zapletena v borbo na življenje in smrt. Zaradi tega pravi proglas, je dolžnost vsakega delavca, da si je povsem na jasnem glede težke nevarnosti, ki grozi obstoju Sovjetske zveze. Zato mora delavstvo tovarne proizvodno materiala, ki ga pripravlja za fronto, povečati za 47% napram proizvodnji v mesecu avgustu.

goštevilnim pozivom, ki naravnost dežujejo na sovjetsko vojsko in civiliste, se je večerj v moskovskem radiu pridružil še »apel ženski«, ki pozivajo sovjetske vojaške, naj ne odstopijo niti koraka več in naj za vsako ceno drže ogrožene postojanke. V pozivu je rečeno, »da je nasprotniku treba onemogočiti prodor v življenjsko važna središča dežele in da bodo tudi ženske prijele za orožje, za puške, strojnice ter da bodo same streljale z metalci min«. Velike tovarne tankov »Vladimir Iljič« uvažajo obvezno preokurno delo v svojem podjetju in sicer za vse osebe, za delavstvo kakor nameščentvo. Vodstvo tovarne je izdalo proglas, v katerem pravi med drugim, da je položaj skrajno kritičen, ker se bliža zima in je dežela zapletena v borbo na življenje in smrt. Zaradi tega pravi proglas, je dolžnost vsakega delavca, da si je povsem na jasnem glede težke nevarnosti, ki grozi obstoju Sovjetske zveze. Zato mora delavstvo tovarne proizvodno materiala, ki ga pripravlja za fronto, povečati za 47% napram proizvodnji v mesecu avgustu.

Sovjetske čete nimajo možnosti umika

Berlin, 17. sept. d. Nemški listi se v svojih člankih obširno bavijo z gigantiko borbo na vzhodu in mnogo navajajo tudi v tujem časopisju zabeležene vsice o ogromni borbi za Stalingrad. Sklicujoč se na poročila tujege tiska piše »Der Montag« med drugim:

»V ospredju zanimanja vsega londonskega tiska je bila tudi ob koncu preteklega tedna borba za Stalingrad. Pri tem posvečajo angleški listi še prav posebno pozornost pozivu po radiu, ki je bil objavljen tudi v glasilu sovjetske vojske »Rdeči Zvezdi«, branilec Stalingrada. Mnogi angleški listi izjavljajo, da tu ne gre za navaden poziv, ki naj bi podžgal sovjetske čete v Stalingradu, marveč za pravcat proglas načelnega značaja. Na splošno prihaja v angleškem tisku vse bolj do izraza prepričanje, da je borba za Stalingrad zavzela značaj smrtnega udara za sovjetsko vojaško silo, ki se mu sovjetske čete več ne morejo prav protiviti. Težavni položaj obrambe Stalingrada obširno prikazuje tudi moskovski poročevalec londonskega »Timesa«, ki med drugim izjavlja, da branilci Stalingrada nimajo več nobene možnosti umika in so sovjetske čete postavljene pred izbero predaje ali borbe do popolnega pogina.

»Berliner Montagsspost« naglašja v svojem komentarju o položaju pred Stalingradom, da se nemško prodiranje proti mestu nezadržno nadaljuje, in ugotavlja, da so po pisanju tujege tiska napravile v inozemstvu najsilnejši vtis ogromne sile topništva, ki na obeh straneh sodelujejo v borbi. Tisoči in tisoči topov vseh kalibrov so dan na dan zapleteni v gigantiski dvojni in na Stalingrad se vsipa pravcata toča projektilov. Toda naj bo sovjetski odpor še tako močan, položaja vendar ne more v ničemer izpremeniti in nemško prodiranje gre neubranljivo naprej. V nekem odseku stalingradskega bojišča so sovjetske čete ustvarile sicer zelo globoko razčlenjen obrambni sistem, ki zajema ne samo nekatera stalingradska predmestja, marveč celo velik del mesta samega, toda

tudi ta ogromni obrambni sistem ne more zadržati nemških udarnih čet, ki prodirajo zmerom globlje v njegov zapleteni sestav.

V sličnem smislu piše po gotovitvi nemških ponedeljskih listov ves svetovni tisk, ki z mrzično napetostjo zasleduje naslednje faze silne borbe za Stalingrad.

Rumunski tisk o utrdbah pri Stalingradu

Bukarešta, 17. sept. d. O borbi za Stalingrad, v kateri na strani nemških zavezničev odločno sodelujejo tudi rumunske čete, pišejo rumunski listi, da se sovražnik še nikjer doslej ni branil tako srđito kakor za to važno mesto ob Volgi, na katerega se kot na poslednjo bilko opira ves sovražnikov obrambni sistem na južnem delu vzhodnega bojišča. List »Viata« piše, da je sovjetsko poveljništvo organiziralo okrog Stalingrada obrambni sistem neobičajne trdnosti in razsežnosti, ki so ga morale nemške in zavezniške čete osvajati točko za točko v težkih borbah. Sovražnikov utrdbeni sistem se opira tudi na terenske posebnosti, ki so dokaj težavne za napadale. Posebno na ozemlju med Donom in Volgo je sovražnik v širini nad 80 km zgradil nešteto utrjenih postojank in zaščitil prehode s tisoči strojniških gnezdi. Uspeh nemških in zavezniških čet, ki so razmeroma naglo prodrle globoko v ta trdnjavski sistem, lahko samo vojaški veščaki prav ocenijo. Na vsakem koraku so nemške in zavezniške čete naletele na nova gnezda odpora in čim je bila prekoračena ena obrambna črta, se je pred napadajočimi oddelki pojavila že druga. Omenjeni listi tudi poudarja, da je sovjetsko poveljništvo po ogromnih izgubah vrglo v borbo z naglico pripeljane sibirske oddelke in celo delavske bataljone, ki so neveščici borbe v bojni črti seveda utrpeli posebno hude izgube.

Boji pri Rževu

Berlin, 17. sept. d. Dodatno k večerjnjemu nemškemu vojnemu poročilu javljajo s pristojne nemške vojaške strani, da so v srednjem odseku vzhodnega bojišča sovjetske čete tudi v terek izvršile več napadov na nemške postojanke pri Rževu. Napadi so bili izvršeni v več naglo se ponavljajočih naskokih, vendar so bili vsi odbiti s težkimi izgubami za sovražnika. Na neki točki so skušale sovjetske čete prekoračiti reko Volgo, toda tudi ta napad se je zrušil v koncentričnem ognju nemškega orožja in se je moral sovražnik umakniti s hudimi izgubami na izhodiščne položaje.

Zmagoviti spopadi na skrajnem severu

Berlin, 16. sept. s. Iz vojaškega vira poročajo da so večerj popoldne nemški strogolavci ponovno napadli boljševoške voje jedinice ki so plule proti zalivu Tumanki, zapadno od Ribiškega polotoka. Kljub protiletalskemu topništvu na sovražnih lajlah, ki so jih podpirale tudi obalne baterije, je nemškim strogolavcem uspelo zadeti z bombami štiri jedinice, ki so bile hudo poškodovane. Nemški lovci so se silno spopadli z boljševoškimi lovci, ki so spremljali sovražno pomorsko skuljino. Sestreljenih je bilo 17 sovjetskih letal.

Doznava se tudi da so v pretekli noči, ob napadu nemških letal na letališče Varlanovo vzhodno od zaliva Kole, številne bombe zadele hangarje in zaklonišča čet ter povzročile obširne požare.

Obnovite naročnino!

Plemeniti darili

Zvezi Borbenih Fašijev

Ljubljana, 17. septembra
Tiskovni urad Zveze Fašijev objavlja: Gospa Sette je Zvezi Borbenih Fašijev poklonila 50 lir v gotovini in 500 točk izmed onih, ki so ji bile nakazane za ženitovansko opremo. Drugo darilo je Zveza prejela od funkcionarjev kraljevine Kr. carinarnice, ki so dostopili vsoto 1000 lir od neke globe, naložene tvrdki Beltram zaradi prestopkov carinskih predpisov. Zvezni tajnik, ki visoko cenil čut tovarišta, katerega izpričujejo obe darila, je odredil, naj se oba zneska nakazeta Uradu Borcev.

Nadaljevanje s 1. strani

torek sestrelila 22 britanskih bojnih letal, pri tem pa so iz lastnih vrst izgubila en sam aparat. S pristojnega nemškega vojaškega mesta navajajo še naslednje podrobnosti o uspešnih napadih nemških bombnikov na britanske postojanke na egiptskem bojišču: V terek so se močni odleki nemških bombnikov in strmoglavcev približali sovražniškimi postojankam in v več zaporednih valovih metali iz nizke višine rušilne in zažigalne bombe med sovražnikova prevozna sredstva. Večje število zrhomov naloženih tovornih avtomobilov je bilo razbitih. Kolone britanskih vozil, ki so se skušale po prvem nemškem napadu izogniti nadaljnjim nemškim bombnikom, so zapeljale na stranske pečevine, zelo težavne puščavske ceste, da bi se umaknile napadom na glavno prevozno pot. Na težavnem terenu so se sovražnikove kolone premikale le s težavo in nemška letala so jih nato večkrat zaporedoma napadala iz nizke višine. V puščavi je ostalo mnogo gorečih tovornih avtomobilov.

Nad Malto so v terek nemška bojna letala sestrelila troje britanskih lovcev, ki so se dvignili v obrambo.

Potopljena angleška rušilca

Rim, 17. sept. s. Angleška admiralska priča priznava nekatere izmed izredno hudič izgub ob nesrečnem potopu izkrcanja pri Tobruku in se omejuje, da ne bi preveč razburila zaradi neprestanih neuspehov potne angleške javnosti, na obljavo izgube rušilcev »Sikh« in »Zulu«, ki sta pripadala razredu »Tribal«, izpodprizila 1870 ton in bila oborožena s osmimi 120 mm, štirimi 40 mm topovi, štirimi strojinami in štirimi torpednimi cevmi. Imela sta brzino 36,5 vozlov in posadko 190 mož. Rušilca sta bila modernozgrajena in sta bila priključena mornarici l. 1938.

Napad na nemško bolnišnico pri Tobruku

Berlin, 16. sept. s. Angleška poluradna agencija poroča o značilnem dogodku med nesrečnim izkrcanjem pri Tobruku. Angleški oddelek, ki se mu je posrečilo izkrcanje v zalivu zapadno od mesta, je napadel veliko nemško poljsko bolnišnico, čeprav je bila opremljena z zastavo Rdečega križa. Angleži so vdrti v bolnico in tako rekoč napadli ranjene nemške vojake. Angleški ujetniki so izjavili, da jim je bil napad izredno ukan in tem pasu, ker je bilo tu najmanj možnosti za odpor.

Berlin, 17. sept. d. S nesrečnim izkrcanjem poskusom britanskih sil pri Tobruku se tudi danes bavi »Berliner Börsenzeitung«, ki ga primerja z izjavo izredno zaveziško invazijo pri Dieppu. »Berliner Börsenzeitung« ugotavlja, da sta bila oba sovražnikova poskusa, ki sta se tudi oba enako nesrečno končala z velikimi britanskim porazom in velikanskimi žrtvami, izvršena na povsem enak način. Tudi pri Tobruku je sovražnik kakor prej pri Dieppu nastopil z močnimi mornariškimi in letalskimi silami. Angleži so si obetali, da jim bo uspelo z nadmočnim topništvom svojih mornarskih edinic obvladati obrambo osovinskega obalnega topništva pri Tobruku ter nato na razmeroma lahek način izvršiti izkrcanje kopnih oddelkov. Ta načrt se je sovražniku izjavil in britanskim pomorskim silam je topništvo in »vse ostalo« snih sil prizadelo hude izgube. Slično kakor pri Dieppu je tudi pri Tobruku prpadla letalstvu važna naloga sčitjenja mornariških sil pri izkrcavanju ter rušenju osne obrambe. Dasi je sovražnik po izkušnjah pri Dieppu tudi pri Tobruku nastopil z zelo močnimi letalskimi silami, ni mogel obvladati osnega letalstva in tako se je britanski izkrcavalni manever zrušil zaradi povsem istih vzrokov, in na povsem sličen način kakor invazijski poskus pri Dieppu. Tipično angleško je, pripominja »Berliner Börsenzeitung«, da so Angleži po težkih izkušnjah pri Dieppu z neverjetno lahkovernostjo ponovili iste napake tudi pri Tobruku, zaradi česar so bili že v naprej podani vsi pogoji za neuspeh izkrcavalnega poskusa, ki je sovražniku prinesel le nov hud poraz s težkimi izgubami.

Novi japonski zunanji minister

Tokio, 17. sept. s. Uradno javljajo, da je bil do sedanjih načelnik japonskega informacijskega urada Masayuki Tani imenovan za novega japonskega zunanjega ministra.

Tokio, 17. sept. s. Agencija Domei javlja, da se je novoimenovani japonski zunanji minister Masayuki Tani rodil l. 1889 v prefekturi Kuomon. Po končanem študiju na univerzi v Tokiju je l. 1913 stopil v službo zunanjega ministrstva ter je l. 1930 postal šef azijskega urada pod tedanjim zunanjim ministrom grofom Ukido. L. 1933 je bil imenovan za svetnika japonskega poslanstva v Mandžukuu, šest let kasneje pa je postal namestnik tedanjega zunanjega ministra admiralja Nomure v kabinetu predsednika Abeja. Ob sestavi sedanjega vlade generala Hideki Toja je bil Masayuki Tani imenovan za načelnika informacijskega urada.

Tokio, 17. sept. d. Iz Nankinga javljajo, da je bil do sedanjih finančni svetovalec nacionalne kitajske vlade Kaokj imenovan za državnega ministra. V nankinških političnih krogih domnevajo, da bo Kaokjev vstop v kabinet okrepil položaj sedanje vlade.

Letalstvo osi povsod v premoči

Berlin, 17. sept. d. K večerajšnjemu nemškemu vojnu poročilo javljajo dodatno iz nemškega vrhovnega vojnega poveljništva, da so prejšnji dan nemški bombniki izvršili močan napad na angleško industrijsko mesto Boston na vzhodni obali Anglije. Na mesto samo in na luko je bilo vrženih veliko število rušilnih in zažigalnih bomb, ki so povzročile hudo razdejavanje. Izbruhnili so mnogeštevilni požari, ki so bili pri kasnejših napadih še bolj razširjeni.

Berlin, 17. sept. d. V noči med sredo in četrtkom so britanski bombniki preleteli ozemlje Porenja in Westfalije. Po doslej zbranih podatkih je bilo 37 izmed napadalnih britanskih bombnikov sestreljenih. Bilo je nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom, v stanovanjskih okrajih več mest pa je bila povzročena škoda na poslopih. S svoje strani so nemška bojna letala istočasno napadala vojno-industrijske objekte ter prometne naprave na vzhodni obali Anglije. Nemška letala so vojaško važne objekte obdajala z bombami teškega kalibra. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Berlin, 17. sept. d. O trenutnem položaju v letalski vojni objavljajo s pristojne nemške strani naslednje informacije: Napadi britanskih letalskih sil na okupirane zapadne evropske pokrajine v mesecu septembru niso rodili nobenega pozitivnega rezultata za sovražnika. Skupine nemških bojnih letal, dodeljene obrambi obaj ob Rokavskem prelivu, so v mesecu septembru izvršile vrsto uspešnih začetnih operacij, sestrelile 93 angleških lovcev in lahkih bombnikov. V tem razdobju je angleško letalstvo sestrelilo le 22 aparatov. Razmerje izgub na britanski in nemški strani je ponoven jasen dokaz o premoči nemških letalskih sil. Razmerje 1:4 v korist nemškemu letalstvu jasno izpričuje ne samo večje sposobnosti nemških letalcev, marveč tudi boljšo kakovost nemških letalskih strojev. Premoči nemških letal tipa »Focke Wulf« in lovskih letal tipa »Messerschmitt« se je očitno pokazala tudi na drugih frontah, na primer v Egiptu in na arktičnem bojišču, kjer so te vrste nemških letal vsak dan v bojih z britanskimi »Hurricani« in »Spitfirei«. Nad egiptskim bojiščem so nemška letala od l. septembra dalje sestrelila že 109 sovražnih letal, po večini britanskih, deloma pa tudi ameriških, medtem ko so v lastnih vrstah izgubila le 20 aparatov. Na arktični fronti so nemška letala samo v 3 nehe sestrelila 43 sovražnih letal, skoraj izključno samih »Hurricanov« ter ameriških aparatov »Curtiss« in »Aircobra«. Ti podatki jasno dokazujejo, da nemška bojna letala ob podpori nemškega protiletalskega topništva povsod obvladujejo značilni prostor in da na nobeni točki širom sveta ni močede zabeležiti kaake britanske supremacije v zraku.

Lizbona, 17. sept. Ze nekaj dni napadajo ruski bombniki mesta vzhodne Nemčije in je bilo nekaj bomb odvrženih tudi na Budimpešto in na bolgarsko ozemlje. Pri tem gre za neahterne napade, kakor ugotavlja nemško uradno poročilo, ki jih

izvršujejo omejene sile in ki so brez vojaškega učinka, čeprav so ta bombardiranja povzročila nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom.

Angleški listi, ki so v zadregi, kako naj opravičijo izostanek drugega bojišča, pripisujejo seveda tem napadom poseben pomen. Poudarjajo med drugim, da gre za načrt, dogovorjen med Angleži in Rusi, o metodičnem uničevanju nemških mest. V resnici je tako, da napadi britanskega letalstva sicer morda povzročajo škodo mestom in žrtev med civilnim prebivalstvom, medtem ko so ruski ostali doslej brez vsakršne učinkovitosti.

Razen tega se ruske meje vedno bolj oddaljujejo od evropskega osrčja. To priznavajo v ostalem tudi angleški listi, ki trdijo, da bo treba vsekakor upoštevati doprinos, ki ga bo moglo v kratkem dati ameriško letalstvo. Ta »v kratkem« pa seveda niti najmanj ni še blizu. Državni podtajnik v amerškem vojnem ministrstvu je naslovil na delavstvo letalske industrije poziv, naj pospešijo proizvodnjo, češ, da se morajo Zedinjene države pripraviti za letalsko ofenzivo proti Berlinu in Tokiju. Ameriško letalstvo pa je sedaj šele v fazi priprave. (Stampa Sera, 16. sept.)

Stockholm, 16. sept. s. Londonski dopisnik lista »Aehanda« piše, da se v teh dneh v Londonu bavijo z možnostjo bližnje velike nemške letalske ofenzive proti Angliji. Ta ofenziva bo kakor menijo v pristojnih angleških krogih mnogo hujša kakor l. 1940. Angleške oblasti so dale svojim protiletalskim silam navodila za pripravo skrbne obrambe. Razširjena brošura v ta namen z natančnimi navodili in z opisom novih bomb, ki jih bodo Nemci bržkone uporabili. V mestnih kinematografih objavljajo te dni film obveščevalnega ministrstva, ki kaže, kako se vsaj deloma nevtalizira smrtonosen učinek najmočnejših nemških bomb, ki eksplodirajo nekaj minut potem, ko padejo na tla. Bivši angleški vojni minister Hore Belisha piše v svojem članku, da dejstvo, da nemško letalstvo za sedaj ne odgovarja z enako jakostjo na bombardiranja angleškega letalstva nemških industrijskih okrožij in mest, ne sme ustvariti utvar med angleškim narodom. Nemčija pripravljaj iznenadenje. Ni izključeno, da hoče obračunati najprej z Rusijo, da bi se potem lahko z večjimi silami posvetila uničevanju angleških otokov. Glede Rusije piše Hore Belisha, da bo prihodnja zima neskončno hujša za Ruse kakor za Nemce, čeprav morajo Nemci prizniti izven svoje države. Čas je že, da vlada in politični krogi v Londonu in v Washingtonu nehajo graditi gradove v oblake glede prihodnje zimske vojne ter ne smejo pozabiti, da je Rusija izgubila že tri četrtine svojih žitnih pokrajin, da lahko uporablja samo polovico svoje proizvodnje goriva, kakor tudi, da se je sovjetski vojni stroj v zadnjih mesecih vojne tako poslabšoval, da se njegova učinkovitost ne bo mogla nikoli več obnoviti. Razen tega je že približno polovica sovjetskega železnikega omrežja v nemških rokah.

Potopljena ameriška nosilka letal

Fozno priznanje ameriškega mornariškega ministrstva o izgubah pri Midwayskem otočju

Rim, 16. sept. s. Držeč se od Churchilla uveljavljene sistema zanikanja lastnih izgub ali njih priznanja z veliko zaskrbnostjo je ameriško mornariško ministrstvo danes po treh mesecih in pol objavilo izjavo ameriške nosilke letal »Yorktown«, ki je bila potopljena v bitki pri Midwayskih otokih. Za opravičilo velike zaskrbnosti izjavlja ministrstvo z običajno anglosaško hinavščino, da so obstajali utemeljeni razlogi, da se izguba »Yorktowna« ni takoj objavila. »Yorktown« je bila oneposlobljena za borbo z napad japonskih letal z bombami in torpedi že popoldne dne 4. junija. Od tega trenutka je bila njena usoda zapečatena. Bila je hudo poškodovana zaradi teh napadov in se je posadka morala izkrcati, ker je obstajala nevarnost, da se ladja prevrne. Počitalci so na pomoč vlačilce in rušilce »Hamman« so postavili ob strani ladje, da bi jo podpirali, vendar je neka podmornica znova zadela popoldne dne 6. junija, kakor priznava tudi ameriško mornariško ministrstvo, z dverna torpeda nosilko letal v sredino, dva nadaljnja torpeda pa sta zadela rušilec »Hamman«. Rušilec se je takoj potopil, ladja pa se je nekaj ur nato preukucnila in potopila. »Yorktown« je izpodprizila 19.900 ton in je bila oborožena z osmimi topovi po 127 mm, šestnajstimi 27 mm topovi in s šestnajstimi strojinami. V mirnem času je imela nad 2000 mož posadke. Na krovu je imela nad 80 letal ter je bila modernozgrajena l. 1938.

Stockholm, 17. sept. d. Iz Washingtona javljajo, da je mornariško ministrstvo službeno objavilo izjavo ameriške letalske matične ladje »Yorktown« z 19.000 tonami. V poročilu je rečeno, da je bila letalska matična ladja potopljena v bližini otočja Midway. Hkrati je mornariško ministrstvo objavilo tudi izjavo rušilca »Hammond«.

Lizbona, 17. sept. d. Ameriška letalska matična ladja »Yorktown«, katere izguba v bližini otočja Midway je bila objavljena v Washingtonu v sredo popoldne, je spadala v skupino najmodernjših letalskih matičnih ladij ne samo v Zedinjenih državah, marveč na svetu sploh. »Yorktown« je razvijala brzino 34 vozlov na uro in je imela 19.900 ton. Ladja je bila splovnjena l. 1936 in je imela na krovu 60 letal. Normalno je štela njena posadka 2072 mož, med njimi 856 mož letalskega personala. Potopljena »Yorktown« je spadala v skupino letalskih matičnih ladij, ki se jih je prijel naziv »otoki«. Ladja je bila potopljena od japonskih letalskih bomb in torpedov v pomorsko-letalski bitki ob Midwayskem otočju.

Berlin, 17. sept. d. Pod naslovom »Kasno priznanje« povesča današnja »Berliner Börsenzeitung« vsu pozornost večerajšnjemu poročilu ameriškega mornariškega ministrstva, v katerem so bile končno po treh in pol mesecih priznane prve ameriške izgube v bitki pri otokih Midway na Tišem oceanu. List pripominja, da je ameriško mornariško ministrstvo vse doslej trdovratno molčalo o svojih izgubah, pač pa je zmerom znova na široko naštevalo neke domnevne japonske izgube in si prizadevalo bitko pri otokih Midway predstavljati kot velik uspeh ameriških mornariških in letalskih sil. Polagoma prihaja sedaj dan dan resnica; letalska matična ladja »Yorktown« ter l ameriški rušilec sta prvi žrtvi, ki jih Amerika službeno priznava. Vse namerno pačenje dejanskega izida pomorsko-letalskega spopada pri Midwayu je imelo, kakor postaja sedaj povsem jasno, edinolet namen, z neko namišljeno ameriško zmago prikriti težke neuspehe, ki so jih Zedinjene države istočasno utrpale na Aleutskih otokih.

Naraščajoče vznemirjenje v Avstraliji zaradi japonske prodiranja na Novi Gvineji

Sanghaj, 16. sept. d. Japonski prodor v neposredno bližino luke Port Moresby na Novi Gvineji je v Avstraliji še povečal vznemirjenost, ki se pojavlja že od prvega japonskega izkrcanja na Novi Gvineji. Splošno je prepričanje, da bi padec Port Moresbyja pomenil pričetek japonske ofenzive proti Avstraliji. Resnost položaja je razvidna tudi iz izjav odgovornih avstralskih ministrov, ki skušajo avstralsko javnost že sedaj pripraviti na najhujše. Predsednik avstralske vlade Curtin je večkrat pozval avstralsko prebivalstvo k požrtvovalnosti do skrajnih mej glede na direktno nevarnost, ki se zmerom bolj bliža Avstraliji. V svojem pozivu pravi Curtin, da bo naslednjih šest mesecev kritičnih in zgodovinski avstralske celine. Zaradi tega je po njegovem mnenju uspeh ali neuspeh obrambe Avstralije odvisen v enaki meri od duha civilnega prebivalstva kakor od odpor-

nosti avstralske vojske. Zelo značilna je v pozivu javnosti pripomba ministrskega predsednika Curtina, da svojih vojaških sil Avstralija ni več v stanju povečati. Edino sredstvo je, da se zaradi tega do mozne meje dvigne sposobnost posameznika. Na poročanje o položaju se je večeraj vrnil v Melbourne z Nove Gvineje general sir Thomas Blamey, vrhovni poveljnik zavezniških sil na jugozapadnem Pacifiku. General Blamey je izvršil pregled zavezniških obrambnih naprav pred Port Moresbyjem, ki predstavlja glavni cilj sedanje japonske ofenzive na Novi Gvineji.

Ali ste že odposlali naročilnico za DK?

Gospodarstvo

Odpiranje in zapiranje trgovin in ostalih obratov

Smatrajoč za umestno izdati nove predpise o času odpiranja in zapiranja trgovin, obrtnih in industrijskih obratovalec ter potrovalnih pisarn je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal naročilo, ki je objavljena v »Službenem listu« 16. t. m. in je na dan objave stopila v veljavo.

Odpiranje in zapiranje ob delavnikih

Prodajalnice: smejo biti odprte: 1) trgovine oblačilne stroke, pohištva, knjigarne in trgovine z mšanim blagom od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 18.30 ure; 2) trgovine z živili, premogom in drvni od 8. do 12. in od 15.30 do 18.30 ure; 3) trgovine s sadjem in zelenjavo od 6.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure; 4) prodajalnice kruha in mlekarne od 6.30 do 20. ure; 5) prodajalnice pečiva in slaščic od 8. do 20. ure; 6) mesnice od 6.30 do 11. ure; 7) prodajalnice cvetja od 8.30 do 12.30 in od 15. do 20. ure. Za obodno prodajo blaga, ki spada v naštevale obrate, se mora upoštevati urnik za ustrezne obrate.

Ostale obratovalnice smejo biti odprte: 1) brivske, lasuljarne in kozmetične obratovalnice od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30 v zimskih mesecih odtomno od 15.30 do 19.30 v poletnih mesecih; 2) obratovalnice za pranje in likanje od 8.30 do 12.30 in od 15. do 18. ure v zimskih mesecih odtomno od 16. do 19. ure v poletnih mesecih; 3) pekarnice in slaščičarske delavnice od 7. do 15. ure; 4) prodajalnice monopolnih predmetov in časopisov od 7. do 20. ure.

Za poletne mesece veljajo meseci april—september, za zimske pa oktober—marec. Urnik za klavnicne določilo občine po zaslšanju pristojnih sindikalnih organizacij. Ob sobotah in dnevih pred prazniki se morajo zapirati frizerski in kozmetični obrati pol ure kasneje. V pekarnah se smejo pripravljati dela (kurjenje, pristavljanje kvasa, mešanje testa) pričetih ob 4. uri ob zapolitve le nujno potrebnega osebja. O številu potrebnega osebja odloča v spornih primerih obče upravno oblastvo prve stopnje po zaslšanju Pokrajinske korporacijskega sveta in Pokrajinske delavske zveze. Potovalne pisarne, ki prodajajo tudi železniške vozovnice, smejo biti odprte od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19. ure.

Praznični dnevi

Ob nedeljah in dnevih, ki so praznični dnevi po naredbi z dne 19. sept. 1941, XIX (novoletni dan, Sv. Trije kralji, sv. Jožef, Vnebohod, sv. Rešnje Telo, sv. Peter in Pavel, Vnebovzetje, Vsi sveti, Brezmadežno spočetje, božični dan) morajo biti vse zgoraj navedene prodajalnice in obratovalnice zaprte z naslednjimi izjemami:

Ob nedeljah in prazničnih dnevih, izjemski božič morajo biti odprte za občinstvo: 1) mesnice od 7. do 10. ure; 2) prodajalnice kruha, mleka, sadja in zelenjave od 7. do 12. ure; 3) frizerske in kozmetične obratovalnice v vsej pokrajini, izjemski Ljubljana, od 7. do 12. ure; 4) fotografski ateljeji enako kakor ob delavnikih; 5) prodajalnice monopolnih predmetov po redu, določeni od pristojnega občupravnega oblastva z istim urnikom kakor ob delavnikih; 6) prodajalnice časopisov enako kakor ob delavnikih; 7) pogrebna podjetja enako ka-

kor ob delavnikih; 7) vobče vse obratovalnice na nedeljo pred božičem ali po božiču z istim dopoldanskim urnikom kakor ob delavnikih; 8) prevoznika podjetja ves dan, če pride nedelja na običajni dan selitev.

Odprte pa smejo biti za občinstvo: 1) prodajalnice cvetja in slaščic od 8. do 12. ure; 2) prodajne lope in stojnice pri cerkvah za prodajo podob, nabožnih predmetov, knjig, igrač in slaščic ob cerkvenih slavjih, kakor ob delavnikih.

Mesnice morajo biti zaprte vsak petek, frizerske in kozmetične obratovalnice pa vsak ponedeljek kot nadomestni dan za počitek. Če je pa v torek praznik, se za brivske obratovalnice preloži dan počitka na četrtek.

Izjemne določbe

Na letne in mesečne sejmске dni morajo biti trgovinske in obrtne obratovalnice v vsej pokrajini, izjemski Ljubljano in Novo mesto, odprte nepretrgoma brez opoidanskega presleika. V zdraviliških, kopalskih, ter letoviških, ki so za take proglašena, določa upnik obče upravne oblasti I. stopnje na zahtevo prizadetih strokovnih organizacij.

Pekarnam je prepovedano pečiti kruh ob nedeljah, izjemski zadnjo nedeljo pred božičnim dnevom in izjemski božični, zdraviliški in sanatorijske pekarnice, toda samo za potrebe teh zavodov. Za prodajanje na javnih trgih določijo urnik občinska oblastva.

Splošne določbe

Ta naredba se nanaša na vse prolajalnice (§ 19. obrtnega zakona) ter rokodelce in obrtne obratovalnice (§ 3/2 in 23. obrtnega zakona) na ozemlju Ljubljanske pokrajine, naj si pripadajo zasebnikom, ali javnim ustanovam in naj si je zaposleno pomožno osebje ali ne; ne uporablja pa se ta naredba za lekarnice, podjetja za prevažanje oseb, za javno pošte (čističile, nosači, garaže), za obodno prodajo časopisov in kadilnega pribora, za frizerske obratovalnice na železniških postajah in za prodajo slaščic na postajnih peronih, za prodajanje slaščic in kinematografov, koncertnih dvoranah, gledaliških zabaviščih in podobnih lokalih, za industrijske obrate (§ 32. obrtnega zakona) in za gostinske obratovalnice iz § 76. obrtnega zakona.

V času predpisanim za zapiranje, se morajo zapreti vsi dohodi v prostore za promet s strankami. Strankam, ki so ob času zapiranja v prodajalnih prostorih, se mora postreči kar pa redoma ne sme trajati več kakor četrter ure po času, določenem za zaprtje. Če je kaka obratovalnica upravnice prodajati predmete več vrst prodajnih obratovalec z različnim časom odpiranja in zapiranja, se mora držati urnika tiste obratovalnice, za katero je določen najkrajši obratovalni čas. Glede delovnega časa pomožnega osebja veljajo določbe zakona o zaščiti delavcev.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo v denarju od 50 do 3.000 lir in se kazni stekajo v sklad za obrtno in trgovinsko slostvo pri Visokem komisariatu. S to naredbo se razveljavlja naredba z dne 3. oktobra 1941-XIX in tej naredbi nasprotujoče ali z njo nezdržljive določbe.

Gospodarske vesti

Italijansko-madžarska industrijska pogajanja. Ze sredi lanskega leta je prišlo do prvega sestanka med vodilnimi predstavniki italijanskih in madžarskih industrijskih organizacij. Ze pri tej pogajanjih je bil predviden širši stesek zaradi podrobnih pogajanj o medsebojnem sodelovanju. Ta sestanek se bo vršil v začetku oktobra v Rimu, kamor bo prispela večja delegacija predstavnikov zveze madžarskih industrijcev. Tem pogajanjem posvečajo madžarski listi veliko pozornost. Italijansko industrijo bodo zastopali predstavniki italijanske industrijske konfederacije. Predvidena je načrtna izgraditev italijansko-madžarskega sodelovanja na področju industrijske proizvodnje, medsebojne oskrbe s surovinami, kakor tudi razdelitve prodajnih področij ter področij za dobavo surovin in produkcijskih sredstev.

Sodelovanje konzulatov in trgovinskih zbornic v inozemstvu pri gospodarski izmenjavi. Iz Rima poročajo, da je italijansko zunanje ministrstvo imenovalo posebno komisijo za reformo zakonodaje, ki se tiče italijanskih konzulatov in italijanskih trgovinskih zbornic v inozemstvu. Ta preureditev je potrebna spričo posebnih in razširjenih nalog, ki bodo po vojni nastale v meddržavnem gospodarskem prometu, pri čemer je predvideno zlasti sodelovanje konzularnih zastopstev in italijanskih trgovinskih zbornic v inozemstvu.

Príhodnji milanski velesejem. Kakor je razvidno iz uradne objave, se bo tudi prihodnje leto vršila prireditve milanskega mednarodnega velesejma, in sicer v času od 12. do 27. aprila. To bo 24. mednarodna prireditve tega velesejma, ki bo obenem tretja vojna prireditve.

Iz trgovskega registra. Vpisala se je nastopna tvrdka: »Ferrum« Leon Stupica, trgovina z železnico in poljedelskimi stroji (Imetnič dipl. com. Leon Stupica v Ljubljani). — Pri tvrdki Fr. Stupica v Ljubljani je izbrisan javni družbenik Leon Stupica in je sedaj edina lastnica firme Irma Stupica. — Pri tvrdki »Ekonom«, trgovski družbi z o. z. v Ljubljani, je izbrisan poslovodja dr. Drago Marušič. — V likvidaciji je stopila tvrdka »Sillium«, družba z o. z. v Ljubljani (likvidator je Janko Dolar, upravitelj v Ljubljani, izbrisan pa so polovodje Emerik Mayer, Josip Luckmann, inž. Herbert Luckmann in prokurist Janko Dolar). — Pri tvrdki »Technax«, družbi z o. z. v Ljubljani, je vpisan kot nadaljnji likvidator dr. Aleksander Lunacek, ravnatelj Stavbne družbe d. d. — Pri Združeni gospodarski banki d. d. v Ljubljani so bili izbrisan član upravnega sveta Vinko Kožuh ter prokuristi dr. Vlado Valencič, Kristijan Dietz ter Bartol Kršul, vpisan pa je član upravnega sveta dr. Ivo Česnik, advokat v Ljubljani.

Uvedba študija diplomiranih fizikov in diplomiranih matematikov v Nemčiji. Doselej je bil visokoškolski študij fizike in matematike v Nemčiji usmerjen izključno

za poklice profesorja na srednjih šolah ali tehničnih visokih šolah, medtem ko se oba predmeta na tehničnih visokih šolah poučuje predvsem kot pomožna predmeta posameznih inženjerskih strok. Rastoče potrebe gospodarstva in tehnične napredka pa zahtevata specialni študij fizike in matematike v naravoslovnem, tehničnem smeri kakor tudi v matematično-gospodarski smeri. Zato se bo na nemških visokih šolah s l. 1. novembrom uvedel posebej študij fizike ter naravoslovne tehnične in gospodarske matematike (zavarovalne matematike), ki se bo zaključil s pridobitvijo akademskega naslova diplomirani fizik odnosno diplomirani matematik.

12 žrebanje obveznic 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske je bilo 17. avgusta t. l. Številke izžrebanih obveznic so objavljene v »Službenem listu« z dne 16. t. m. Izžrebane obveznice bo mestna blagajna izplačala 15. februarja prihodnjega leta.

Prebivalstvo Gorenjske. Tiskovni urad narodno-socialistične stranke za Koroško je izdal knjižico pod naslovom »Oberkrain«, ki podaja nekaj zanimivih podatkov o Gorenjski. Na Gorenjskem živi okrog 180.000 ljudi, in sicer povprečno 58 prebivalcev na kv. km., to je za 15 več kakor v ostali Koroški. Največja gostota je v karniškem okraju (68), najmanjša pa v radovljiškem (35). Od skupnega števila pridobitnih oseb odpade na kmetijstvo in gozdarstvo 53% (v ostali Koroški 48%), na industrijo in obrt 31% (27%), na trgovino in promet 8% (12%), na javne in svobodne poklice pa 8% (13%). Gozdovi predstavljajo na Gorenjskem 50,8% celotne površine, to je mnogo več nego na Koroškem (kjer znaša površina gozdov 43,5% celotne površine). Gorenjska ima po tej podatkih največji odstotek površine gozdov v vsej Nemčiji.

Pomanjkanje pilotov v Ameriki

Lizbona, 17. sept. d. Iz Washingtona poročajo, da je bila v okviru ameriškega vojnega ministrstva osnovana posebna organizacija, katerega naloga bo vzebati ženske pilote za vojno službo. Za predsednico te organizacije je bila imenovana neka Miss Cochrane, letalka, ki si je svoječasno napravila veliko reklamo s prevozom nekega ameriškega letala v Anglijo. V washingtonskem poročilu je rečeno, da ameriške pilotke sicer ne bodo izvezbane za vojno službo, toda vseeno je iz osnovanja organizacije razvidno, da se je v pompozem programu ameriške oborožitve v zraku pojavila nova težka ovira namreč pomanjkanje pilotov.

Obnovite naročnino!

KULTURNI PREGLED

Nova mladinska knjiga

Tudi o prvi vzgoji za upodabljačo umetnost

V izlozbi Knjigarnice Tiskovne zaduge se je pravkar pojavila njena nova knjiga: ilustrirana mladinska povest »Princeska Zvezdana«, ki so si jo naši mladi čitatelji gotovo želeli v knjižni izdaji. Ta želja se je sčaj izpolnila: knjiga je pred nami, vezana v karton modre barve in opremljena z značilno risbo na srebrni podlagi. Format knjige ni sicer običajen, vendar je za take ilustrirane izdaje pravi primer.

112 ilustracij, katerih vsaka ima enako merno besedilo, ne da bi se zaradi tega čutila kakršna koli prisiljenost pripovedovanja, prikazuje čudovite zgodbe in prigode pravih princesk Zvezdana na njenih poteh po prav tako pravilnem svetu. Zivahna pripovedovalca fantazija dosega obenem tisto ljubkost in nežnost, ki ostaja pri čitanju v mladi duši kot svetla, vzgojno izpodbudna sled fantazijskega doživljanja. Za mladino od šestega do desetega leta je »Princeska Zvezdana« prav primerno čtivo. Risbam, ki so dovolj preproste po zasnovi in jasne v izvedbi, se pridružuje besedilo v lepem, čistem jeziku.

Izložba Tiskovne zaduge pa je ob izidu te knjige primerno poudarila še neko drugo koristno možnost take mladinske knjižnice. Razstavila je namreč vzorce koloriranih risb, delo, ki ga lahko izvršujejo mladi čitatelji sami — vsak po svojem osebnem okusu. Zadošujejo barvni svinčniki ali pa navadne barve z vodo, da dobe te risarske prav primerne risbe koloriran značaj, s čimer se knjiga izpremeni v lepo barvastno slikanico.

Starši bi prav storili, če bi svoje otroke sami navajali k takemu delu. Otroci naj knjigo prečita enkrat ali dvakrat, da se naučijo njene mikavne vsebine. Nato pa naj vzame svinčnike ali čopič z barvami in naj začne risbe kolorirati. Pri tem se mu bo razvijala oblikovalna fantazija, posebej še čut za barve; sploh se mu bo nekoliko izostril ves risarski pogled. Važno je, da dela s primernim respektom pred knjigo, ki naj je ne popacka, marveč naj z barvami povzdigne njeno lepoto in učinkovitost. Knjiga, s katero bo združeno nekaj njegovega osebnega sodelovanja, mu bo postala še ljubša in si jo lahko ohrani kot spomin za poznejša leta. Njegova vzgoja za uživanje upodabljačje umetnosti, za svet lepih oblik in barv bo s takim delom, ki združuje igravkanje z estetskimi nameni, pridobila nekoliko trdnjšo osnovo.

Tako utegnejo izdaje, kakor je »Princeska Zvezdana«, izvršiti s sliko in besedo dvojno poslanstvo.

Naš jezik

Ledena plošča, ledna razpoka, lednata pokrajina
Oni dan smo praznovali stoletnico rojstva polarnega raziskovalca Julija Payerja. »Jutro« je prineslo o njem članek, v katerem berem: ledna plošča, ledna razpoka, ledna dežela, ledena površina.

Profesor zagrebske univerze, znan italijanist dr. Mirko Deanovič je izdal v Kugljevici založbi najpopolnejši italijansko-hrvatski besednjak, kar jih imajo doslej Hrvati. (Italijansko-hrvatski rječnik, Zagreb, 1942). 804 strani priročneje formata obsegajoči slovar je zanimiv zaradi načela, po katerih je sestavljen in ki jih pisec razlaga v predgovoru med drugim tako: Predvsem poudarja, da je sprejel v slovar poleg književnih besed tudi številne strokovne izraze in mnoge besede iz vsakdanjega praktičnega življenja, ki se pogosto rabijo v vsakdanjem govoru, v listih in v navadnem prometu. »Ker se v jeziku popolnoma odraža duh časa in vseh njegovih oblikah, sem si prizadeval, da bi to ne bila zastarela, marveč sodobna knjiga, daš pravijo, da je vsak slovar grobnica besed. Čeprav so v besednjaku razvrščene posamezne besede nesovrlo v abecedni vrsti in umetno iztrgane iz izrazne celote, vendar slovar ni kup stare šare, če mu je snov živa, posneta iz ust in sodobnih peres; če predstavlja zadnjo in najvišjo stopnjo v duhovnem razvoju in jezikovnem izražanju duha naroda. Tak slovar ne sme biti herbarij suhega, obledelega rastlinskega kraljevstva; on je zbirka svežega pisanege cvetja in trave, drevov in grmovja. In zato je besednjak, kakor pravi Giovanni Pascoli, izmed vseh knjig najbolj podoben delu narode, ker nima nobenih umetelnih okrasov, nobene narejenosti.«

Zanimivo so tudi Deanovičeve besede o purizmu. »Kdor sestavlja dvojezični slovar, piše Deanovič, se lahko samo do neke mere ozira na opravičene zahteve puristov, zakaj jezik se nenehoma obnavlja in obogačuje vzporedno z novimi to-

kovi človeškega duha in ne oziraje se na upravičene filološke opomine. Nisem sam koval novih besed, zato sem moral uporabiti tiste, ki jih doslej imam, čeprav mnogi izmed naših neologizmov ne ustrezajo duhu jezika. V silu sem moral sprejeti tudi kako tučko ali provincializem rajši kakor skovano. V tem pogledu so iz romanskih jezikov izposojene besede prav tako sprejemljive kakor izposojenec iz germanskih in vzhodnih jezikov. Piseči studi misli, da dvojezični slovar nikakor nima naloge določiti jezikovno pravilnost posameznih besed, marveč mu nudi čim večje število besed, ki so danes potrebne v slehernem govoru in pisavi (torej ne glede na to, ali so vedno pravilne ali ne).

ZAPISKI

Bachove slavnosti v Lipskem Od 19. do 21. t. m. bodo v Lipskem slavnosti v znamenju kulta skladatelja J. S. Bacha. Izvajati nameravajo med drugim njegov Passon sv. Janeza (v cerkvi sv. Tomaža) ter na poseb-

Kronika

* Razstava umetnin na gradu Eggenbergu. V dvoranih gradu Eggenberga je bila odprtvena razstava umetnin iz berlinskih in potsdamskih gradov. Na ogled so dela francoskih in nemških slikarjev 18. in 19. stoletja. Izmed francoskih mojstrov so zastopani Antoine Watteau, Chardin, Pater, Troy in Lancret. Nemško umetnost tega časa predstavljajo Caspar David Friedrich, Lucas Cranach, Antoine Pesne, ki je sicer Francoz, je pa deloval pretežno v Berlinu. Dalje sta zastopana s svojimi deli tudi Karl Blechenz in Anton Graff.

* Dva velika šahovska turnirja v Monakovu. Dne 15. t. m. se je začel v Monakovu prvi evropski mojstrski turnir, ki bo trajal do 26. t. m. Na njem bo zastopanih 12 najboljših mojstrov Evrope. Prirejen bo še drug turnir, ki se ga bo udeleževalo prav tako 12 močnih evropskih mojstrov in katera terega zmagovalec bo upravičen za uredbo na naslednjem turnirju za evropsko prvenstvo. K turnirju so bili pripisani: Aljehin (Francija), Stoltz, Danielsson, Kinnmark (Švedska), Barca, Fuster, Szily (Madžarska), Rohacek (Slovaška), Rabar, Subarič (Hrvatska), Napolitano, Nestler, Norcia (Italija), Christoffel (Švica), Roele (Nizozemska), Ojanen (Finska), Samarian (Rumunija), Keres (Estonska), Bcgljučov (Generalni government), Foltys (Protectorat), Junge, Müller, Kieninger, Reilstab in Richter (Nemčija). Izmed navedenih igralcev se jih 12 udeležuje turnirja za evropsko mojstrstvo, ostali pa kvalifikacijskega turnirja. Turnir je bil uveden z meddržavno igro med Italijo in Nemčijo pod pokroviteljstvom častnega predsednika Velikonemške šahovske zveze ministrskega predsednika Lulivka Sieberta.

* Stanovanja morajo ostati stanovanja. Izdana je bila odredba, po kateri se od 15. septembra naprej do konca leta 1945. na vsem nemškem ozemlju in v priključnih vzhodnih krajih stanovanja ne smejo uporabljati v druge namene. Oblastva, ki so zase uporabljala stanovanja kot pisarne, morajo stanovanja takoj izprazniti, če lahko dobijo v najem druge prostore.

* Višji trgovski tečaj pri trgovskem učilišču »Christofov učni zavod« v Ljubljani. Domobranska cesta 15. Vpisovanje se vrši dnevo dopoldne in popoldne ter traja do 6. oktobra. Tega dne prične redna predavanja. Sprejemni pogoji: Doverni višji razredi srednje ali strokovne šole. Tozadevne informacije in brezplačni prospekti so na razpolago pri ravnateljski zavoda.

* Huda tramvajska nesreča. V Herstalu pri Lüttichu v Belgiji sta se pretekli petek ob pol 8. zjutraj zaletela skupaj dva tramvajska vlaka tako močno, da so se vozovi dobesedno zaril drug v drugega. V njih je bilo polno delavcev, ki so šli na delo. Do opoldanskih ur so po težkem naporu delu z varilnimi aparati potegnili izpod ruševin 14 mrtvih in sto težko ranjenih. Zrtev pa bo še več.

IZ LJUBLJANE

* Razdeljevanje jajc. Prehranjevalni zavod Visočke komisarijata v Ljubljani obveščala prebivalstvo Ljubljane, da bodo razdeljevala počeniš z jutrišnjim dnevom spodaj navedene trdke jajca, in sicer: trdka Franc Pogačnik, Bleiweisova cesta 33, deli jajca prebivalstvu z začasnimi črkami imen A-F, trdka A. Smerkolj, Vošnjakova ulica 7, za črke G-L, trdka F. Nikelsbacher, Bleiweisova 36, za črke M-R, trdka A. Pauli, Sv. Petra cesta 38, za črke S-Z. Navedene trdke bodo delile jajca samo proti predložitvi knjižice za meso, in sicer za vsako osebo po eno jajce.

* Večerni promet na električni cestni železnici. Uprava cestne železnice dobiva neprestano prošnje, naj bi zadnji redni vozovi z Ajdovšćine vozili po 19.10 uri. Ker je pa vozni red tako urejen, da so tako uslužbenci kakor vozovi ob 21. uri na svojih domovih ali v remisli, je kakršnokoli podaljšanje voznega reda, ki bi povzročilo zamudo pri prihodu voz v remislo ali pri vrnitvi uslužbencev na njih domove po 21. uri popolnoma nemogoče. Za zakasnele potnike vozijo ob 20.05 uri do 20.10 ure z Ajdovšćine zadnji vozovi proti Viču, Mostam in Rakovniku in sicer po trije v Moste in na Vič, en voz pa do Rakovnika.

* Dobra kostanjeva letina se nam obeta. V našem uredništvu se je včeraj oglašil črkostavec G. Vinko Strohsack in prinesel kostanjevo jezič, v kateri je kar 7 kostanjev, ki so vsi dobro razviti. Jezič je našel na Rožniku za Strelišćem.

nih prireditvah Bachove Brandenburgske koncerte. Pergolesijeva proslava. Na programu pravkar začetega festivala Academia Chigi v Sieni so v glavnem Pergolesijeva dela, med njimi operi »Flaminio« in »Wilhelm Aquitanski«. Razen ten obsega program nekaj neznanh Vivaldivjevih del, ki jih dirigirata Alfredo Casella in Ermanno Wolf-Ferrari.

Smrt največjega madžarskega slikarja. »Meridiano di Roma« z dne 13. t. m. poroča, da je madžarska upodabljača umetnost izgubila nedavno svojega najbolj reprezentativnega umetnika Vilmosa Albo Novaka. Ta slikar si je prizadeval, da bi dosegel v kar največji meri izrazito madžarski slikarski izraz, zato ni sodil v vrsto modernističnih oblikovnih eksperimentatorjev. Najbližji je bil impresionistom, vendar se s to označbo ne izpružejo značilnosti Novakovih del. Novak je bil prvotno samcuk. Kot 18letni mladenič se je leta 1912 vpisal na budimpeštansko umetnostno akademijo, kjer pa je ostal samo dve leti. Po štiriitem vojnem presledku je nadaljeval študije in se je zlasti bavil z grafikom. Prvo razstavo je priredil leta 1922. Na njegov slikarski razvoj je imelo največji vpliv bivanje v Italiji, kjer je preživel dve leti kot golec rimskega »Collegium Hungaricum«. V Rimu je naposled doživel v resničnega umetnika. Nato je preživel nekaj časa v Parizu in Londonu in v New Yorku, vendar je italijanski, zlasti renesančni vpliv ostal prevladujoč in ga je tehnično vodil pri iskanju pristno madžarske umetnosti. Novak je slikal življenje v pušti, kmete, pastirje, vaške semnje, pa tudi zgodovinske motive in verske podobe z ogrskimi svetniki. Novokove slike so v mnogih galerijah starega in novega sveta. Od leta 1938 je bil profesor Šole za lepe umetnosti v Budimpešti, leto dni pozneje pa je postal član Korvinove akademije.

Uprava Narodnega gledališća sprejema prijave abonentov za novo sezono v veči Dramskega gledališća vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure, do srede 23. t. m., vštevíš nedeljo 20. dopoldne. Termin za prijavo lanskih abonentov je uprava podajšala do ponedeljka ob 5. uri pop. Od torka 22. t. m. dopoldne bodo vsa razpoložljiva mesta na razpolago novim interesentom. Razpisani so: Premierski abonma, ki dobi vse premiere v sezoni (38), stalna abonmaja red Sreda in red Četrtek ki imata predstave v Drami in Operi vsako sredo odnosno četrtek, ter abonmaja red A in red B. Vsa abonent dobi 20 dramskih in 18 opernih predstav odnosno opretkih. Poleg tega je razpisan še specijalni stalni abonma red Torek za 20 dramskih predstav ob torkih. Cene abonmaja so v razmerju z dnevnimi cenami znižane za 20% za privatnike, državni in samoupravni uradniki pa dosežejo 30% popusta. Uprava je izdala prospekt, ki je interesentom brezplačno na razpolago v Drami in v Operi.

Dar ljubljanski kliniki. Gospodu Jelčiću Angelu, pleskarskemu mojstru v Ljubljani, Galetova ulica 11, ki je poklonil 450 litr, se interna univerzitetna klinika priručno zahvaljuje. — Predstojništvo Interne klinike.

Zobozdravnik DR. VERČON zopet ordinira

Uprava Narodnega gledališća sprejema prijave abonentov za novo sezono v veči Dramskega gledališća vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure, do srede 23. t. m., vštevíš nedeljo 20. dopoldne. Termin za prijavo lanskih abonentov je uprava podajšala do ponedeljka ob 5. uri pop. Od torka 22. t. m. dopoldne bodo vsa razpoložljiva mesta na razpolago novim interesentom. Razpisani so: Premierski abonma, ki dobi vse premiere v sezoni (38), stalna abonmaja red Sreda in red Četrtek ki imata predstave v Drami in Operi vsako sredo odnosno četrtek, ter abonmaja red A in red B. Vsa abonent dobi 20 dramskih in 18 opernih predstav odnosno opretkih. Poleg tega je razpisan še specijalni stalni abonma red Torek za 20 dramskih predstav ob torkih. Cene abonmaja so v razmerju z dnevnimi cenami znižane za 20% za privatnike, državni in samoupravni uradniki pa dosežejo 30% popusta. Uprava je izdala prospekt, ki je interesentom brezplačno na razpolago v Drami in v Operi.

* Učniski tečaj. Učniski tečaj pri trgovskem učilišču »Christofov učni zavod« v Ljubljani, Domobranska cesta 15, za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši vsak dan dopoldne ob 8. do 12. ure in popoldne ob 3. do 6. ure, ter traja do 5. oktobra. Tega dne prične redni pouk. Podrobne informacije in brezplačne prospekte dobiti v pisarni ravnateljstva.

* Jezičkovni tečaj. — Mestni trg 17-I. Italijanska, nemščina, francoščina. — Začetniki in spretnjeje. Trimesečni tečaj ob ponedeljkih, sredi, petkih. Dopoldanski od 9. do 10., popoldanski od 13. do 14., večerni od 6. do 7. in od 7. do 8. Honorar zmeren. Pouk praktičen. Vpisovanje dnevo od 8. do 12. in od 14. do 16.: Mestni trg 17-I. — Nesreče. Pod voz je prišel na Treški cesti 12letni sin kovača Srećko Krašnja iz Ljubljane in dobil poškodbe po vsem telesu. Mateju Fajfarja 47etne mu kolarskemu mojstru iz Ljubljane, je padel hčod na levo nogo in mu jo zomil. Na krožni žagi si je potrazil prste na obojstrani 32letni mizar Rajko Šemerl iz Ljubljane. 90letna zasebnica Helena Bezaljave iz Ljubljane si je pri padcu zlomila levico. Komolec denice je poškodovala 47letni delavec Pavel Kovač iz Ljubljane. Po stopnicah je padla in si zlomila levo nogo 83letna upokojenka Tobaćna tovarne Antonija Kastelceva iz Ljubljane. Z žago si je poškodovala prste na levici 56letni mizar Anton Cigoj iz Ljubljane. Iz Vidma so pripeljali 9letnega sina posestnika Franca Glaća, ki ga je konj brenil v glavo. Na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišćice so ponesečencem nudili pomoč. — Soba z dvema posteljama in sobica s posteljo ali divanom v bližini Vrtaće, če mogoče s souporno kuhinje, sta nujno potrebni mestnemu poglarstvu. Reflektant ima svoje posteljno perilo, kuhinjsko posodje itd. Prijave sprejema glavno vložisce v pritličju magistrata, soba št. 1. — Vekoslav Kogovšek, poslovodja, se naproša, da javi zaradi neke važne zadeve svoj naslov Margareti Trele, Cernetova 38. — Na živilskem trgu izgubljen denarico z manjšo vsoto denarja dobi lastnik v mestnem tržnem uradu, v sobi št. 5 v I. nadstropju

Navodila za izvajanje naredb o določitvi časne vojne doklade

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na svoje naredb z dne 5. julija 1941-XIX št. 60, z dne 25. januarja 1942-XX št. 9, z dne 26. maja 1942-XX št. 100 in z dne 31. avgusta 1942-XX št. 171. odloča:

Table with columns for categories (I, II, III, etc.), amounts, and values. Includes a list of items like 'I 3.595.—', 'II 2.841.—', etc., and a total sum of 605.— at the bottom.

Uprava Narodnega gledališća sprejema prijave abonentov za novo sezono v veči Dramskega gledališća vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure, do srede 23. t. m., vštevíš nedeljo 20. dopoldne. Termin za prijavo lanskih abonentov je uprava podajšala do ponedeljka ob 5. uri pop. Od torka 22. t. m. dopoldne bodo vsa razpoložljiva mesta na razpolago novim interesentom. Razpisani so: Premierski abonma, ki dobi vse premiere v sezoni (38), stalna abonmaja red Sreda in red Četrtek ki imata predstave v Drami in Operi vsako sredo odnosno četrtek, ter abonmaja red A in red B. Vsa abonent dobi 20 dramskih in 18 opernih predstav odnosno opretkih. Poleg tega je razpisan še specijalni stalni abonma red Torek za 20 dramskih predstav ob torkih. Cene abonmaja so v razmerju z dnevnimi cenami znižane za 20% za privatnike, državni in samoupravni uradniki pa dosežejo 30% popusta. Uprava je izdala prospekt, ki je interesentom brezplačno na razpolago v Drami in v Operi.

Z Gorenjskega Tajnik fašistične stranke Vidussni na Korščkem

Na poti na kongres evropske mladine na Dunaju so italijanski delegati s tajnikom Stranke Vidussnijem in korporacijskim ministrom Riccijem na čelu v nedeljo zjutraj stopili v Arnoldsteinu na nemška tla. Pozdravil jih je nadomestni korščki gauleiter Thimmel v družbi s predstavnik Hitlerjeve mladine. Na glavnem kolodvoru v Beljaku je italijanske goste pozdravil gauleiter dr. Rainer in jih potem v vlaku spremljal na nadaljnji poti. Dr. Rainer je otvoril vladno poslopje v Kranju. V navzočnosti korščkega deželnega predsednika dr. Wolsegerja, poveljnika varnostne policije generalnega majorja Brennerja, okrožnega vodje deželnega svetnika dr. Skalke in uradništva je gauleiter dr. Rainer izročil svojemenu namenu vladno poslopje v Kranju. Najprej je izrazil svoje veselje nad dovršenim delom, potem pa poudaril bistri razum in redoljubnost, ki jo je pokazalo gorenjsko ljudstvo pri sodelovanju z nemškimi oblastmi. Dan otvoritve naj postane začetek nove dobe na Gorenjskem, je dejal dr. Rainer. Ljudje naj bodo prepižniti, da smo pripravilni nuditi jim roko za napredek dežele. Gorenjska ne sme biti ognjišće neredov, ampak mora postati varna obmejna dežela velikega nemškega rajha. Nova sezona v celovškem gledališču. V tork se je začela nova sezona v celovškem gledališču z uprizoritvijo opere »Xerxes«. Celovška gledališća publika se je ob tej priliki seznanila z vrsto novih umetnikov. Med drugimi sta sodelovala sopranistka Janka Stefflitscheva, ki je preživela svojo mladost v Mariboru, in basist Alojz Tesar z Dunaja.

Spodnje štajerske

Dr. Uiberreither na okrožnem dnevju v Ptujju. Na okrožnem dnevu v Ptujju, ki se je začel v soboto, je najprej govoril gauleiter dr. Uiberreither. Nato je okrožni vodja Bauer podal poročilo o storitvah okrožja v prvem letu njegovega obstoja. Zborovanju so sledila posvetovanja posameznih uradov. Zvečer je okrožni vodja v navzočnosti gauleiterja otvoril razstavo štajerskih umetnikov. Tudi politična razstava, ki je bila odprta istočasno, vsebuje bogato gradivo o uspešnem udejetovanju Heimabunda v ptujskem okrožju. V nedeljo zjutraj je bila budnica, potem pa jutranje slavje na gradu z devizo: »Nemčija, mi živimo in se bojujemo zate!« Nato so se zbrali udeleženci na sportnem igrišču, kjer je v navzočnosti gauleiterja govoril pred 10.000 Spodnještajerci okrož. vodja Steindl. Zbiralni dan za zimsko pomoč. Dne 19. in 20. septembra bo v Mariboru prva cestna zbirka za zimsko pomoč. Zbiralci bodo prodajali 16 izredno srećanih znakov iz stekla po osnutkih nemških umetnikov. Okrožni dan v Mariboru. Na svojem službenem potovanju je pretekli petek obiskal okrožne postaje v Laftersperku, Mariboru I in Mariboru II okrožni vodja Strobl. V svojem nagovoru na uradne predstavnike je posebno poudaril naloge, ki jih morajo vršiti vodje blokov. Za zaključek pa je napovedal prvi okrožni dan za Maribor v dne 26. in 27. septembra, ko bo štajerski Heimabund pokazal sadove svojega dela.

Prednja razpredelnica velja za vse bivše jugoslovanske državne in banovinske namešćene, ki so razvrščeni v sedanjih desetih položajnih skupinah. Primerjalna razpredelnica za zvanicnike, služitelje, pomožne osebe itd., službujoće pri državnih in banovinskih oblastvih, se odobrijo kasneje. Javne uprave s posebnim ustrojem in druge ustanove morajo predložiti Visokomu komisarjatu primerjalne razpredelnice, ki naj bodo podlaga zavedni ureditvi. Člen 2. Čisti mesećni znesek, obsegajoć plaćo, položajno doklado in osebno draginjsko doklado na dan 11. aprila 1941-XIX, zvišan za 30% od 1. julija 1941-XIX in za 43% od 1. decembra 1941-XX, vštevíš druge stalne prejemke v izmeri na dan 11. aprila 1941-XIX in mesećne prejemke stalne prejemke, priznane od 11. aprila 1941 do 31. avgusta 1942, ne sme presegati vsote, navedene v primerjalni razpredelnici.

Če bi skupna vsota temeljnih prejemkov kakega namešćenca za plaćo, položajno doklado in osebno draginjsko doklado na dan 11. aprila 1941-XIX, vštevíš druge na ta dan pristojeće stalne prejemke, presegala znesek, doloćen v primerjalni razpredelnici, obdrža namešćenec presežek kot osebno doklado, toda brez pravice do zvišanja. Člen 3. Rodbinske draginjske doklade se ne vštevaajo pri gorenjem izračunu in se morajo izplaćevati od 1. julija 1941-XIX v izmeri kakršne so bile na dan 11. aprila 1941-XIX, upošćevaje pa spremembe, ki so nastale ali nastanejo v krogu rodbine. Člen 4. Da bi se dosegle vsote po primerjalni razpredelnici ni dopustno priznavati večje zvišanje ko 30 oziroma 43 odstotkov. Člen 5. V smislu naredb z dne 5. julija 1941-XIX št. 60 in z dne 25. januarja 1942-XX št. 9 morda preveć izplaćane vsote se morajo povrniti za dobo po 31. maja 1942-XX, v smislu naredb z dne 26. maja 1942-XX št. 100 morda preveć izplaćane vsote pa se morajo povrniti v celotnem znesku. Člen 6. Zaćasna vojna doklada ne gre osebju, ki sedaj ni v aktivni službi, kakor tudi ne osebju, ki bi mu poslej prenehala aktivna služba.

Ljubljana dne 15. septembra 1942-XX. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Novi grobovi. V mariborski bolnišćici so umrli: 29 letni delavec Jožef Magdić iz Šetincev, 42letni posestnik Franc Babić iz Slovenske Bistrice in zasebnica Veronika Smoknarjeva iz Smolnika. Dalje je umrla v Mariboru vdova občinskega uradnika Jožefina Vistanova v visoki starosti 80 let.

V Slatini pri Mariboru je bilo preteklo soboto zborovanje krajevne skupine. Udeležilo se ga je tudi okrožni vodja. Zvrstilo se je več govornikov, h koncu pa je podal poročilo o političnem položaju in bodoćih nalogah okrožni vodja Dobotzky.

Poroćili so se v Celju: Edvard Vratanar in Marija Hribernikova, Franc Bolte in Viktorija Jambrešćeva, Jožef Grlic in Erika Faltova, Franc Golob in Pavla Šiblova, Marijan Per in Emilija Arznošćova, Alojz Ograjenšek in Pavla Pristovskova, Franc Malgaj in Stefanija Prevornikova ter Alfonz Hagger iz Innsbrucka in Ernestina Faktorjeva.

Filmiska predstava v Javorju pri Slatini-Radenci. Za strokovno izobrazbo zdravniškega pomožnega osebja v štajerskih zdraviliščih in kopalniščih od državna delovna skupnost priridila od 5. do 17. oktobra v Radenci tečaj pod vodstvom dr. Franca Klingerja. Na tečaju bo poućevalo več zdravnikov.

Zborovanje v brežiškem okolišu. Preteklo nedeljo so bila po vsem brežiškem okolišu zborovanja kot priprava za zimsko delo. Nastopila je vsa moška in ženska mladina. Govorniki so jo seznanjali z njenimi dolžnostmi v prihodnjih meseci. Strela na Teharju. Veliko gospodarsko poslopje s hlevi kmeta Cajhna iz Teharja je postalo zaradi strele žrtev plamenov. Hitra in požrtvovalna pomoć celjskih gasilcev je preprečila še večjo škodo. Na kraj požara je prispl tudi okrožni vodja Dorfmeister.

Posten najditelj. Milarski pomoćnik Franc Slameršek, uslužben pri mlinarju Erlihu v Pesnici, je našel na cesti denarico z okoli 500 RM in različnimi dokumenti, dalje nov suknjić, zlato nalivno pero in še nekaj drugih predmetov. Najdene stvari je izročil orožniški postaji v Sv. Marjeti ob Pesnici.

Iz Hrvatske

Hrvatska mladina na Dunaju. Zborovanja evropskih mladinskih zvez se je udeležila tudi 22ćlanska delegacija ustaške mladine s svojim vodjo prof. Oršanićem na ćelu. Ustaška mladina v Alessandriji. Iz Geneve je prisplala v Alessandrijo skupina 50 članov hrvatske ustaške mladine pod vodstvom Dragotina Gjuricia. Sprejeli so jih predstavniki Stranke z zveznim podtajnikom Riccardijem na ćelu. V mestni palaći je bil nato svećan sprejem. Zastopniki hrvatske mladine so položili venec na grob v vojni padlih fašistov. Čišćenje v Bosni. Dunajski dnevnik poroća, da oćišćevalne akcije v Bosni naćrtno napredujejo. Pretekli teden je bilo čišćenje konćano v nekem odseku južno od Broda. Ujetih je bilo 800 in ustreljenih 500 partizanov. Sabotažna dejanja, ki so jih hoteli nekateri člani tolp vršiti na železnikiščih progah in drugod, so bila pravočasno preprećena. Razen majhnih krajevni napadov na posamezne kmetije ali delavske skupine vlada povsol mir. Mnogo partizanov in roparjev je bilo s pomoćjo prebivalstva ujetih in ustreljenih.

Movimenti di reparti di cavalleria dell'Armata Italiana in Russia, nell'ansa del Don — Gibanje konjeničkih oddelkov Italijanske vojske v Rusiji v kolenu Dona

SPORT

Švedi in Nemci na zelenem polju

Pred šesto nogometno zmago Nemčije nad Švedsko?

Značilno in zelo pametno taktiko ubere vsako pot švedski sportni tisk, kadar mora švedska nogometna reprezentanca na mednarodno tekmo, in sicer to, da dosledno vselej pripisuje nasprotniku večje nade na uspeh. Ta način pripravljajna na težko mednarodno srečanje ima svoje dobre in slabe strani, toda pri švedih se je zmerom uresničilo, da je omalovaževanje lastnih moči in sposobnosti igralce vzpodbudilo, da so se lotili svoje naloge še bolj zagrizeno in običajno tudi zmagali.

Spričo tega je treba švedske prognoze za mednarodno nogometno tekmo med Švedsko in Nemčijo, ki bo to nedeljo v berlinskem olimpijskem stadionu, ocenjevati zelo previdno. V tem smislu svrjari predvsem igralce, pa tudi publiko nemški strokovnjaki za nogometni sport in pravijo, da je pametnejše držati se številki in dejstev.

Švedska in Nemčija sta doslej med seboj odigrali 13 reprezentančnih iger in iz vseh teh so morali Nemci naučiti vsaj to, da švedi pošiljajo Nemcem nasproti zmerom tako enajstorice, ki jo je najtežje spraviti na kolena. Dosedanja bilanca njunih mednarodnih tekem kaže, da so švedi dobili 7 tekem, Nemci pa 5, dve pa sta ostali neodločeni. Najbolj neprijeten je bil za nemški nogomet poraz lanske jeseni, ko je Nemčija za zelo močnim zastopstvom nastopila v Stockholmu in na splošno presenečenje izgubila z 2:4. Zato pravijo vsi poznavalci razmer, da je treba nedeljski dvoboji kljub domačemu okolju smatrati za zelo resno zadevo, tem bolj, ker je treba vedeti tudi to, da so švedi brez dvoma močnejši kakor Madžari, Rumuni, Slovaki in vsi še ostali manj zveneči nasprotniki, s katerimi so Nemci igrali v zadnjem letu vojne. Slednjič je treba upoštevati še to, da imajo švedi za vsako tako tekmo na razpolago ves najboljši material, ki se lahko smotno kakor v miru pripravja za take preizkušnje, medtem ko se morajo Nemci ravnati po vsakokratnih okoliščinah in vzeti pri sestavi moštva v poštev le ljudi, ki niso zaradi vojne odsotni ali pa iz istih razlogov niso imeli prilike, da bi trenirali.

Odgovorni funkcionarji pri obeh nogometnih zvezah so storiili vse, da bi svoje enajstorice postavili na teren čim bolj pripravljene, in vsaj o Nemcih smo v zadnjih 14 dnevih slišali, da so se vse tekmice za trening končale v zadovoljstvo državnega trenerja Herbergerja. Švedi z znanjem svojih izbrancev niso bili posebno zadovoljni in bodo menda še nekaj ljudi zamenjali, toda ne glede na vse to je treba že verjeti švedskemu strokovnjaku Anderssonu, ki je v ocenjevanju možnosti uspeha ali neuspeha na berlinski tekmi dejal predvsem to, da bo švedsko moštvo — bodisi že kakorkoli — svojo kožo prodalo samo za zelo visoko ceno.

Vse te napovedi in višina nemškega in švedskega nogometnega sploha kažejo, da bo nedeljska tekma v Berlinu spet eden sportnih dogodkov, ki jih je sedaj v vojnem času bolj malo, zato pa jih nestrpnost pričakujejo ne samo oni, ki jih dobro lahko opazovali iz

neposredne bližine, temveč tudi tisoči in tisoči drugih po vsej naši celini.

Vztrajni olimpijski zmagovalci

Na nedavnih tekmovaljih za fisko državno prvenstvo v Helsinkih je na obeh dolgih progah, in sicer na 5000 m in 10.000 m zmagal Salminen v odličnih časih 14:50.6 in 31:02. O tem finskem tekaču vemo še to, da je bil na zadnji olimpijadi leta 1936. v Berlinu zmagovalc na 10 km, čeprav je bil že takrat kot 30-letni mož eden najstarejših udeležencev v svoji disciplini. Šest let pozneje torej in pred komaj 14 dnevi je isti tekač, ki so ga za nekaj časa poslali s fronte na dopust, v obeh dolgih progah proti najboljim mladim tekačem iz domačega kraja spet dosegel najlepše zmage.

Pred letom 1936. se je moral Salminen držati precej v ozadju, ker sta takrat že dolgo leta obvladala vsa tekašča slavna tekača in njegova rojaka Nurmi in Ritola. Že leta 1928. je bil Salminen določen v fisko olimpijsko moštvo, toda tik pred odhodom na tekmovalje so ga izločili iz njega, potem je pa moral neumorno trenirati 12 let, da so se mu leta 1936 izpolnile njegove želje. Kakor vidimo zdaj, je Salminen delal in treniral dalje tudi po svoji olimpijski zmagi in tudi ves čas vojne, kajti samo tako je mogoče, da je letos kljub svojim 36 letom dosegel še nove uspehe.

Volja in vztrajnost, energija in nepopustljivost, to so bistvene poteze finskega značaja. Kako daleč se da s takimi lastnostmi priti v sportu, to je zdaj spet enkrat dokazal nepremagljivi olimpijski prvak Salminen.

Zanimiva lahkatletška prireditel v Trjestu. V soboto in nedeljo bodo imeli v Trjestu mednarodno lahkatletsko prireditel, in sicer med domačo Giovinezzo m izbranimi atleti novo ustanovljenega atletskega kluba SK Zagreba iz hrvatske prestolnice. Na sporedu bo 16 disciplin, tako da se obetajo v marsikateri točki odlični rezultati, tem bolj, ker je Giovinezza zaradi važnosti tekmovalja sklicala v Trieste razne svoje atlete, ki so odsotni, kakor Oberwegerja, Tita, Pellarinija, Opassija in še druge.

Radio Ljubljana

PETEK, 18. SEPTEMBRA 1942-XX

7.30: Pjesni in napetvi. 8.00: Napoved časa: poročila v italijansčini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Koncert klasičnega tria. 13.00: Napoved časa, poročila v italijansčini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenščini. 13.25: Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec, sodelujeta sopranistka Draga Sok in tenorist Andrej Jarc. Leharijeva glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert pianiste Franke Fogli. 17.35: Četrto ure za tverdo Nizzardo. 19.00: Govorimo italijanski — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Komorna glasba. 20.00: Napoved časa: poročila v italijansčini. 20.30: Vojaske pesmi. 20.45: Znani dueti. 21.25: Koncert komornega zbora, vodi dirigent D. M. Sijanec. 21.50: Nicotera: Pogovor s Slovenci. 20.00: Koncert Adamičevega orkestra. 22.45: Poročila v italijansčini.

Iz Srbije

Nekatere izmed naslednjih vesti so prispele v uredništvo s precejšnjo zamudo, utegnemo pa kljub temu marsikoga zanimati, zato jih objavljamo.

Gospodinjki tečajji se po odredbi oddelka za narodno prosveto pri ministru prosvete v teku letošnjega leta vrše v lepem številu po raznih krajih Srbije. Novi tečajji so določeni za Čitluk v srezu sokobanjskem in za Ljutovnico v srezu takovskem ter tečajji za konserviranje sadja in povrtnine v Belem potoku, Brankovini in Beršiću.

Za administrativnega direktorja beogradskega vseučilišča, je postavil ministrski predsednik na predlog ministra prosvete Dragomira Simića, načelnika oddelka za srednje šole v ministru prosvete.

Zdravstveni domovi v Negotinu, Smederevu in Petrovcu so z naredbo ministra za narodno zdravje preosnovani v zdravstvene stanice. Stanica v Negotinu je prešla v sestav doma narodnega zdravja v Zaječaru, stanica v Smederevu in Petrovcu pa v sestav doma narodnega zdravja v Požarevcu. Tudi domovi narodnega zdravja v Pančevu, Vršču in Veliki Kikindi so pretvorjeni v zdravstvene stanice v sestavu higijenskega zavoda v Petrovgradu.

Prodaja bakrene žice prepovedana. Upravnik centrale za železo in kovine je izdal naredbo za obvezno prijavo vseh zalog bakrene žice v Srbiji in obnem prepoved prodaje tega predmeta.

1250 din za pomoč otrokom priseljencev so zbrali trgovci v Valjevu.

Novo gledališče v Beogradu se je ustanovilo pod imenom »Srbsko sodobno gledališče«, ki ima namen igrati samo srbske igre v Beogradu in bližnji okolici.

Okraj Leskovac ima 100.084 duš. Po nedavno izvršenem popisu prebivalstva v leskovačkem okraju ima ta okraj 100.084 prebivalcev v 70 občinah.

Hotel »Imperial« — hotel »Vojvoda Vuka«. Znani hotel in restoran »Imperial« v Beogradu je bil po večmesečnem prenavljanju v soboto 8. avg. ponovno slovesno odprtjen pod novim imenom »Vojvoda Vuka«.

50-parski kovanci v prometu. Srbska Narodna banka je na podlagi rešenja ministra financ dne 3. avg. dala v promet nove kovance po 50 para. Kovanci so iz cinka. Tako so sedaj v prometu poleg starih jugoslovanskih kovancev po 2, 1 in 0.50 din, ki so iz aluminija in ostanejo do nadaljnje odredbe še v prometu, tudi novi srbski kovanci iste vrednosti.

V Valjevo so prišli pred meseci: Kodrič Maks in Nada z Jesenic, ki sta prišla v Valjevo iz Ivanjice oz. Priliskega Kiseljaka, dalje širok Anton z Jesenic od istotam, Aleš Erik, učitelj iz Maribora, ki je bil prestavljen k drinski finančni direkciji iz Kragujevca, Verščaj Terezija, učiteljica iz Zagorja, ki je prišla iz Bioske pri Užičah in Uršič Joško, posojilniški uradnik iz Ptujja, ki je prišel iz Ribarske banje. — V Beograd je odšel v službo Zruga Franc z Jesenic, v Bajino Bašto ja je bila prestavljena meščanskoškolska učiteljica z Jesenic Pavla Petermelova.

64.158.694 din so od 1. avgusta poslali srbski delavci v Nemčijo svojcem v domovino.

Kmetijske zbornice v Srbiji. Ministrski svet je izdal uredb o ustanovitvi treh kmetijskih zbornic na ozemlju Srbije, in sicer: drinska s sedežem v Valjevu (za okrožja valjevske, kraljevačke, užičke in šabačke), dunavske s sedežem v Kragujevcu (za okrožja beogradske, kragujevačke, požarevačke in mesto Beograd) in moravske s sedežem v Nišu (za okrožja zajčarske, kruševačke, leskovačke, moravske, niške in mitroviške).

Prebivalstvo Požarevca. 18.000 prebivalcev v 3450 gospodinjstvih ima Požarevac.

Drobne zanimivosti

Črvi so nevarni zaradi strihnilna. Črvi spadajo, kakor je znano, med najbolj priljubljeno pičo perutnine. Perutinarji pa so pogostokrat opazili, da kokašči, ki so se dodobra nazobale črvov, pogostokrat obole. Napadejo jih močni želodčni krči in v mnogih primerih poginejo. Znanost je se pozanimala za stvar in dognala, da mnogi črvi v svojem organizmu vsebujejo neznatne količine strupa, zlasti strihnilna. Pri uživanju sadja so torej črvi nevarni.

V Nemčiji zbirajo jerebke. Pred kratkim izišli poziv za zbiranje jerebke, prvič nemški listi, je imel namen, zadostno se preskrbeti z vitaminom C. Človeško telo potrebuje dnevno 50 do 70.000 del grama vitamina C. Če ga omenjeno količino ne dobi, se človek počuti utrujenega, za delo nevoljnega, neopornega proti boleznim in živčnega. Vitamin C se sicer nahaja v vseh svežih zelenjavah, nadalje v krompirju, paradizniku in šipku. Za tiste pa, ki ne morejo do presne zelenjave, bodo vitamin C pridobivali iz jerebik.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 19. septembra, ob 17.30: Kraj na Betajnovi. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Nedelja, 20. septembra, ob 14. uri: Poročno darilo. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Ob 17.30: Kovarstvo in ljubezen. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Drama v treh dejanjih. V tem delu je orisal Cankar značaj »nadčloveka« Kantorja in njegovo borbo s študentom Maksom, ki ve za Kantorjeva nepoštena dejanja in krivice, s katerimi si je ta pridobil in pomnožil imetje. Igrajo: Kantor — P. Kovič, Hana — Gorinškova, Francka — Kraljeva, Nina — Simičeva, Krnec — Košič, Maks — Vl. Skrbinšek, Bernot — Nakrst, sodnik — Gorinšek, njegova žena — Kovičeva, Lužarica — Starčeva, oskrbnik — Košuta, Koprivec — Brezregar. Vlogo župnika igra pri sobotni predstavi Fran Lipah. Režija: Jože Kovič. Opozarjamo občinstvo na to predstavo zlasti zaradi zelo nizkih cen vstopnicam, od 10 lir navzdol.

V nedeljo 2. t. m. ponovi Drama ob 14. uri ljubeznivo sodobno veseligr o treh dejanjih. Forzanovo »Poročno darilo«, s Simičevo in Janom v glavnih vlogah ljubimcev, ki se srečata v lekarni letoviškega mesteca. Ostale nastopajoče osebe so tipični predstavniki kraja: apotekarica, učitelj, oficijal, župnik, zdravnik in še nekaj drugih oseb. — Ob 17. uri pa bodo igrali v Drami klasično Schillerjevo dramo »Kovarstvo in ljubezen«, ki prikazuje trenje med idejno in nazorsko različnima svetovoma, aristokratskim in meščanskim. Borba za etični in moralni princip in človeško dostojanstvo je jedro te vedno aktualne igre. Opozarjamo na začetek predstave, ob 17. uri. Za obe nedeljski predstavi so cene izredno znižane, od 10 lir navzdol.

OPERA

Nedelja, 20. septembra, ob 16. uri: Boccacio. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

20. septembra nedelja ob 16. uri Boccaccio. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. Zasedba običajna, le vlogo Pietra, palermskega princa igra g. B. Sanci.

V proslavo 150. letnice rojstva nesmrtnega skladatelja Rossinija bo koncem prihodnjega tedna v Opernem gledališču izvajal koncert Rossinijevih skladb, pod vodstvom dirigenta Draga Maria Šijanca. Operni orkester bo pomožen s člani radijskega in matičnega orkestra. Na sporedu so dela: Stabat Mater, Obleganje Korinta, Viljem Tell, Italijanka v Alžiru, Tatinska sraka in Semiramida. Koncertu bodo naslednje dni sledile še uprizoritve »Seviljskega brivca« z Lipuškom, Zupanom, Bogdano Stritarjevo, Ivančičevo, Betottom, Jankom in Dolničarjem.

VS AK DAN ENA

Mama, kaj je prav pa prav monolog?
To je pogovor med očetom in mamo!

Insertati v „Jutru“ imajo velik uspeh

MALI OGLASI

Kdor išče službo plačano za vsako besedo L. —30, za drž. in prov. takso —60, za daljše naslova ali šifro L. 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 7.— Za žetivne in dopisovane plačati za vsako besedo L. 1.— za vse druge oglase L. —60 za besedo, za drž. in prov. takso —60, za daljše naslova ali šifro L. 3.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.—

Sluzbo dobi

Gospodinjstvo pomočnico za vsa hišna dela sprjemem Naslov v vseh post. Jutra. 12331-1

Brivskega pomočnika

dobrega delavca, sprjemem v stalno službo s provizijno plačo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12331-1

Dekle

za vojni trikotarske in delo v trgovini, ki se močno, pošteno in zanesljivo, dobi mesto. Pomoške na ogi. odd. Jutra pod »Zanesljivo in pošteno deklet«. 12279-1

Kuharica

za vsa domača dela, z daljšimi sprjevalji, dobi dobro stalno službo pri triletniki roblin. Naslov v vseh post. Jutra. 12331-1

Kuharico

za vsa domača dela. Naslov v vseh post. Jutra. 12331-1

Mlado služkinjo

ki ima veda otroke, iščem za takoj. Naslov v vseh post. Jutra. 12331-1

Upokojenec

vajen vrtnarskega dela, se sprejme. Stanovanje v hiši. Pomoške po »Upokojenec« na ogi. odd. Jutra. 12331-1

Sluzbe isče

Dobra šivilja za popravila in nova oblačila. Perilo, gre šivat na dom. Tudi s svojimi strojem. Pomoške na ogi. odd. Jutra pod »Šivilja«. 12331-2

Gospodična

gre za pomoč v gospodinjstvu ali karkoli, proti skromni plačani. Pomoške pod »Marljivo« na ogi. odd. Jutra. 12331-2

Pouk

Italijansčino poučujem praktično in z odličnim uspehom. Prevlam po nizki ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12331-4

Vajenci (-ke)

Vajenca sprejme sorojno podjetje R. Willmann, Ljubljana. Prednost ozi s meščansko šolo. 12331-44

Prodaj

Otroški vozček športni, dobro ohranjen, napredaj. Vprašati: Alešjeva 26. 12331-6

Prodaj sode

od paradiznikov najprejmernejih za kiselje zelje, Koldovska ulica št. 3, dvorišče (v sva v mestnega kopalnice). 12331-6

Razprodaja

Grabljeni in klijčevniški material ter razno orodje razprodano. Pomoške dnevno od 9. do 12. ure v skladu »Tehna« družbe v o. z. v likvidaciji na Šmartinski cesti št. 64 pri novi mlini. 12331-6

Kupim

Pozor! Samo čiste šampanjske steklenice ponovno kupuje tvrška Adolf Sispertnik, Cesta 29. oktobra 19. 12106-7

Otroški vozček

globok kupim ali zamenjam po dogovoru. Hišna cesta 94 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

Obrt

Za tvrčko Franc Heuffel splošno pekarstvo, se sprejme majo vse narobila v restavraciji »Figovec« pri blaginjarstvu. Prejmi stranke, da se postajajo tega naslova. 12331-7

El. de Vere Stacpoole: 27

OTOK BISEROV

Roman

Sklonil se je in jo pobral, jo stisnil k sebi in jo odnesel v čoln. Za Sruja se ni več menil; njegova edina misel je bila, kako bi spravil Izabelo na varno. Če je bil Sru mrtev, je bilo s tem vprašanje dokončno urejeno; če pa mu je povzročal udarec samo bolečine, je bilo pričakovati, da se bo maščeval, kakor hitro pride do sapa. Ko je položil Izabelo v čoln, je videl, da se je bila tudi ta onesvestila.

Solnce je bilo zašlo; bil je trenutek borbe med svetlobo zvezd in poslednjimi večernimi žarki; blede srp meseca je bil žarkopomarančne barve in je sijal dovolj močno, da je razsvetljeval gladino lagune.

Ko je priveslal do obale, je Floyd skočil iz čolna, vzel Izabelo v naročje in jo odnesel v hišo. Zdaj ni bila več v nezavesti; ko jo je nesel, je čutil njeno golo, toplo laket, kako se ga oklepa okrog vratu.

V hiši jo je položil na žimnico, kjer je navadno spal, prižgal svetilko in pokleknil zraven nje.

»Zdaj ostanec tu, Izabela,« je rekel; »nič več mi ne boš uhajala, kaj ne, da ne? Tako sam sem bil brez tebe, pa se nisem pritoževal, dokler sem mislil, da si srečna med svojimi ljudmi. Zdaj vidiš, kako so ravnali s teboj...«

Vzdignila se je na komolec in mu pogledala v obraz; svetilka ji je obevala lase in čelo, toda Floyd ni videl ta mah ničesar razen rjave globine teh oči,

tako bližnjih, tako skrivnostnih, tako svetlih... in vendar tako črnih...

»Ostanem,« je rekla; »prej vas nisem poznala; zdaj vas poznam.«

Floyd je za trenutek ujel njeno roko. Privkrat je stisnil to roko, čvrsto in vendar mehko, drobno in vendar močno, toplo kakor samo življenje. Nato jo je izpustil in vstal. Obilo dela ga je čakalo, in ko je stopil v sosednjo sobo po dve winchesterški karabinki in strelivo, ga je prevzel občutek, kakor da vse do tega trenutka ni resnično živel — da je samo kot gledalec stal ob robu življenja... Zdaj pa, eva, se je bližal goli, brezobzirni boj za obstanek, za ljubezen in za vse, kar je bilo dragocenega: skrajni trenutek, ki ga mnogi izmed nas nikoli ne doživijo.

Položil je karabinko s strelivom na mizo in stopil po dva samokresa. Ko se je vrnil, je videl, da je bila Izabela vstala s svoje žimnice in stopila k mizi; z eno roko se je držala za rob, njene oči so mu zlele naproti.

»To je za Sruja, če pride s svojimi prijatelji,« je rekel Floyd. »Dobro je, da sva pripravljena.«

»Van Houten me je naučil,« je odgovorila, »še preden ste vi prišli... danov prej. Glejte!«

»Odprija je zatvor ene izmed winchesterk, pobrala nabojce iz nje in jih znova vložila.«

»In potem se strelja... takole.«

Ponesla je karabinko k licu in pomerila v namišljen predmet; nato jo je pobesila, se obrnila k nje-mu in se privkrat nasmehnila.

V oseh ji je gorela nova luč, zobki so se ji bliskali; bilo je, kakor da bi se mahoma pokazalo nekaj

vročega in ponosnega, pečat neznanega duha, ki je skrit prebival v njeni naturi.

VII

PRED NAPADOM

Tisto noč ji je Floyd velel, naj spi v hiši, sam pa je šel pred vrata na stražo. Sklenil jo je poklicati sredi noči, tako da bi potem deklica stražila, med tem ko bi on počival. S hrbotom naslonjen ob hišno steno in z nabito karabinko zraven sebe si je skušal zamisliti, kako bo, ko pride napad.

Videl je taborne ognje, ki so žareli na onem koncu lagune, a veter, dasi je pihal s tiste strani, mu ni prinašal nobenega glasu. Drugače je slišal odlomke pesmi in krike divjakov, ki so pri svetlobi plamenic s kopji lovili ribe v skalnih tolmunih.

To noč je bila tišina čudno zlovestna, in taborni ognji so bili kakor grozeče oči. Od